

Dunántúli Harangszó



A NYUGATI (DUNÁNTÚLI) EVANGÉLIKUS EGYHÁZKERÜLET LAPJA

2017. TÉL



Szerkesztői sorok



A lutheri reformáció indulása 500. évfordulójának ünnepére készülés sokoldalúan mozgatta meg az evangélikusokat. Az október 31-i ünnep utáni napon máris új „jelmondat” áll előttünk: 500+. Jeles elődöm, Szalay Mihály gyékényesi lelkész, a Harangszó vallásos néplap felelős szerkesztője száz éve, a „Reformáció 400” évében hangsúlyozta a templomépítés, könyvkiadás, programok szervezése mellett azt, ami ezeknél is fontosabb. Tanuljuk meg egyre jobban értékelni Krisztust, mint alapot, és vegyük komolyan Pál megállapítását, a nehéz időkre tekintettel: „Ezért tehát nem csüggedünk. Sőt ha a külső emberünk megromlik is, a belső emberünk mégis megújul napról napra.” 2Kor 4-16.

Azóta a „400+” idejét élte egyházunk, és mi magunk is, hosszabb, rövidebb ideig, születésünk dátumától függően. Biztos vagyok benne, hogy egyházkerületi újságunk olvasói egyetértenek az idézett megállapításokkal. Mégis érdemes egy-egy gondolat erejéig vissza, illetve előre tekintünk. Valóban hitünk és egyházi életünk gyakorlatának, láthatóan evangélikus életének alapját jelentették az immár száz éves idézetben megfogalmazott igazságok? Mert nem kevesebbet jelentenek, mint a lutheri reformáció, egyszersmind a keresztény hit és reménység lényegét. Úgy vélem, hogy van mit megbánni, átgondolni, újra tervezni...

Reménységgel indulunk az „500+” egyedül az Egyház Ura által ismert hosszúságú időszakának. Az őszinte visszatekintés tanulságait levonva két jól ismert rövid imádság legyen élővé a mi számunkra, személyesen és közösségben egyaránt. Az egyik: Kyrie, eleison! Christe, eleison! Kyrie, eleison! A másik pedig az az imádság, amelyet J.S.Bach írt művei fedlapjára: „Jesu, juva!” Jézus, segíts! Egyházkerületi újságunk, ahogyan eddig is, ehhez szeretne hozzájárulni a maga eszközeivel.

Kovács László
főszerkesztő

Az érem két oldala



„Mi ez?” – kérdezte a fiatal ékszerész, amikor kezébe vette, és végigsimította a címlapon látható érmet.

Hát, nem látja? Nem tud olvasni? – pörögtek a gondolataim. Ez egy 100 éves plakett. A reformáció 400. évfordulójára adták ki. Most kezdjek mesélni neki arról, hogy a nagyapám asztalán volt, rögtön a

feszület mellett? Hogy mindig is fontos volt neki az evangélikussága? Néhány mondatos egyháztörténeti tanítása is nevelt, irányított a kitartásra, a lutheri-gerinc megtartására. Aztán hogyan került a medál az asztalról – családi örökségként – vitrinbe, a többi hasonló emlék közé? Meséljek arról, hogy most is évfordulót ülnék, éppen az ötszázadikat?

„Mi ez? Biztos nem ezüst! Ön?” – szakította félbe gondolataimat az ékszerész szava. „Ja, úgy gondolja? Azt nem tudom.” – válaszoltam. Ő azonban már lépett is a műhelyébe, és kapcsolta a gépeit, nyitotta a különböző vegyszeres fla-

konjait, és nekilátott a tisztításnak, a reformálásnak. Én pedig nem tudtam már másról beszélni, csak arról, hogy egy címlapra kell fotózásra. Ezért kell szép tisztának lennie, és köszönöm, hogy megtisztítja az évszázados ráakódásoktól.

„Mi ez?” – kérdezte az öreg Ékszerész, amikor kézbe vett és végigsimította.

Hát, nem látja? Nincs szeme-füle? – pörögtek a gondolataim. Ez egy ünnepségsorozat. Sőt, egy kiemelt ünnepségsorozat. Van benne szoboravatás, zenei találkozó, faültetés, emlékfutás, előadások és istentiszteletek, könyvkiadás és még mennyi-mennyi friss ötletű alkalom. Mi így tudjuk megmutatni, hogy lutheránusok vagyunk. Persze van ellenpropaganda is. Bosszankodunk, ha összetévesztik – tudva, vagy tudatlanul – a reformációt és a reformátust. Újra és újra hangsúlyozzuk, hogy a lutheri reformáció 500. évfordulóját ünnepeljük. Nem látja, hogy most szeretnénk megalapozni a jövőt, hogy újra napvilágra kerüljön a lutheri tanítás lényege? Hogy unokáink elővegyék a 600-nál a ma relikviáit?!

„Mi ez? Biztos nem ezüst! Por?” – szakította félbe gondolataimat az Ékszerész szava. „Ja, úgy gondolja? Azt nem tudom.” – válaszoltam. Ő azonban már lépett is a műhelyébe...

Én pedig nem tudok másról beszélni, csak arról, hogy újságot kell szerkesztenem ezekből. Ezért kell tisztának lennie, és köszönöm, hogy segít a ráakódásoktól megtisztítani. Hogy kivilágoljon a solus Christus!

Koczor György

FUCHS PÁL IHAROSBERÉNYI LELKÉSZ 1938-AS IGEHIRDETÉSE ádvent 4. vasárnapjára Fil 4,4-7 alapján

Örüljete az Úrban mindenkor! Ismét mondom: örüljete! A ti szelídségeitek legyen ismert minden ember előtt! Az Úr közel! Semmiért se aggódjatok, hanem imádságban és könyörgésben mindenkor hálaadással tárjátok fel kéréseiteket Isten előtt; és Isten békessége, mely minden értelmet meghalad, meg fogja őrizni szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban.

Ezekben az utolsó adventi napokban részben már mienk a karácsonyi evangéliom boldogító megvalósulása. Minél közelebb megyünk karácsonyhoz, annál jobban átérezzük a Krisztus-nélküli korok vágyakozását, s annál inkább igazat adunk a próféták örömének, és megértjük sóvárgásuk okát, ha arra gondolunk, hogy Isten egyszer meglátogatja népét s nagyon megáldja. Erre a jogos adventi boldogságra utal mai epistolánk. Benne elénk tárul, amire az adventi szívek várnak. Benne felragyog az „adventi” lelkeknek a beteljesülés felé haladó reménysége: az Úr közel! Ezért: örüljete, imádkozzatok, teljesedjete meg békességgel.

Örüljete – mondja az apostol. Mindenki számára kötelező érvényességgel bír ez a figyelmeztetés. Minden emberhez szól. Azoknak, akik e világi életüket kedvtelésben, szenvedélyeik kielégítésében, mámorban töltik el, akik ilyen örömek keresésében életcélt látnak – és azoknak is, akiknek számára tehertétel az örömezés, akiknek az öröm szó hallatára mintha éles tör járná át szívüket, egyenlő arányban üzenet az Ige: örüljete az Úrban...

Öröm. Gyakori ez a szó, de mélysége, tiszta jelentése ritka az emberi életben. Csak az Úrban való öröm az igazi, mert a Léleknek gyümölcse az. Az Úrban való örömezés szent öröm – a tárgy is szent.

Krisztus örömet hozott, mert azt hozott, ami nem volt, ami egészen hiányzott: szeretetet. A megváltó szeretetet. Krisztus előtt nem volt teljes a szeretet. Az idegenek, az ellenség, a mások iránti szeretetet Krisztus hozta a világra. Nem a baráti egyetértést, mert ez volt. Nem a részvétet a felebarát iránt, mert ez is volt. Nem vendégszeretetet az idegenek iránt, mert ez is volt. Hanem a szeretetet. Azt a szeretetet, amely keresztet hordoz másokért. Azt a szeretetet, amely meghal másokért, hogy újra éljen. Szeretetet mindenkinek mindenki iránt. És ennek a szeretetnek örök fundamentoma a betlehemi jászol – megdönthetetlen pecsétje a golgothai kereszt. Mindkettő Isten hozzánk való közelségének áldott bizonyossága. „Örüljete az Úrban mindenkor...”

Imádkozzatok. Az imádság alapja a hit, koronája a szeretet. Nem emberi elbírálás a mi imádságunk fokmérője. Tárját a Lélek sugallja, alakját az Ige adja, erejét az Úr közelségének átélése tartja egyensúlyban.

Az adventi imádság forrása és célja egy: az Úr közel! Az adventi imádság kizár mindenféle aggodalmat, mert abban a pillanatban, amikor felszakad a fohász, elcsitul a gond, a töprengés – az imádság boldog önátadás lesz. Csak egy aggodalom marad meg: méltó vagyok-e, hogy én, a keresett, Isten kereső tekintetével találkozam és ennek a tekintetnek szent tüze leperzseljen rólam mindent, amit naponként a föld porából magamra szedek? És mégis... „hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt”. A Krisztus-várásban kitartást, biztatást, szükséges életerőt jelent az apostol ezen intése.

Az imádkozásra, hálaadásra való felszólítás ugyan egyetemleges és az élet minden adottságában feltétlenül kötelező. Itt azonban az, hogy „tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt”, annyit is jelent, mint önmagunkat teljesen „kinyitni”, éhséget, olthatatlan szomjúságot érezni, mint lelki szegények, Ő elébe menni. Mert a csillapulni vágyó éhség, az enyhülést kereső szomjúság, a lelki gazdagodás utáni sóvárgás, ha Krisztushoz vezet, hitté lesz. A hit beszédes bizonyossága pedig az imádság. Érték az imádság, hatalom, amely még az emberi érzelmeket is megmozgatja, mert öröm, ha él, boldogtalanság, ha elhal. – Azért imádkozzatok!

Az adventi öröm és imádkozás jutalma: békesség. Nem ember teremtette békesség, hanem Isten jelenlétének velejárója, szent némaság, amely magába szív ezer és ezer jajt, háborgást, kétségeskedést, nyugtalanságot, bánatot, fényével megemészti a bűn útját, az azon járók tekintetét önmagára irányítja s önmaga lesz bennük, mint szíveteket és gondolatokat őriző erő, élő tanúja annak, hogy az Úr közel. Ez a békesség mennyei sugár, a kegyelem megnyilatkozása felettünk... Teljesedjete meg azért vele!

Kell-e még valami, ami ezen kívül az adventi reménység beteljesülését közelebb hozza hozzánk, és minket közelebb visz ahhoz?! Elég e három: öröm, imádság, békesség. Ápold a lelket, hogy ezek nagyra nőjenek abban, hogy általuk a te szelídlelkűséged ismert legyen az emberek előtt, mert az Úr közel!

A 2018-as esztendő első három hónapjának a bibliaolvasó Útmutatóban megjelölt havi igéit újságunk szerkesztésének idején még nem ismertük, ezért most Dr.Luther Márton három rövid, mondanivalójában ma is időszerű áhítatát olvashatjuk.

Hit által értjük meg, hogy a világot Isten szava alkotta, úgyhogy a nem láthatókból állt elő a látható. (Zsid 11,3)

Isten természete az, hogy a semmiből valamit hoz elő. Ezért, aki még nem semmi, abból Isten nem tud előhozni valamit. Az emberek mindig valamiből csinálnak valamit; ez a valami azonban csupa haszontalan dolog. Ezért Isten csak

az elhagyottakat fogadja be, csak a betegeket gyógyítja meg, csak a vakokat teszi látókká, csak a halottakat eleveníti meg, csak a bűnösöket teszi kegyessé, csak az okatlanokat teszi bölcsé. Röviden: csak a nyomorultaknak irgalmaz, és a kegyvesztetteknek kegyelmez! Ezért a gögös, a szent, bölcs vagy igaz ember nem lehet Isten anyagává, és Isten munkáját sem tapasztalhatja meg magán, hanem a maga munkájával marad, és önmagából kitalált, látszólagos, hamis, kiszínezett szentet farag, nem egyebet képmutató álszentnél.

Minden gondotokat őreá vessétek, mert neki gondja van rátok. (1Pt 5,7)

Semmi felől ne aggódjatok! De ha mégis jön valami, ami aggodalmaskodásra ösztönöz, ahogyan ennek meg kell lennie, mert a földön sok akadályba kell ütköznötök, így álljatok elébe: egyáltalán ne törjétek magatokat gondjaitokkal, bármifélek is legyenek azok, hanem hagyjátok a gondot, és forduljatok imádságban és könyörgésben Istenhez, és kérjétek őt azért, hogy amit tenni akartok, ő vigye véghez. És tegyétek ezt hálával, mert olyan Istenetek van, akinek gondja van reátok, és akire minden ügyeteket merészen rábízhatjátok. Aki viszont nem így tesz, amikor valami éri, hanem előbb értelmével mérlegelni akarja, saját belátása szerint akarja rendezni, és a gondokat magára veszi, az sok bánatba keveredik, elveszíti örömét és békéjét Istenben, és mégsem ér el semmit, csak homokban ás, és egyre mélyebbre merül, és ki sem mászik onnét, ahogy azt naponta saját tapasztalatainkból és a másokéiból láthatjuk.

Mert úgy határoztam, hogy nem tudok közöttetek másról, csak Jézus Krisztusról, róla is mint a megfeszítettéről. (1Kor 2,2)

Vannak prédikátorok, akik úgy gondolják, hogy nem szeretnének prédikátorok lenni, ha nem taníthatnak többet, mint Krisztust, és valami többet a mi prédikációnknál. Ezek a becsvágyó különcök, akik megvetik a mi egyszerűségünket, és hivalkodó bölcsességgel járnak-kelnek, hogy az emberek figyeljenek rájuk, és ezt mondják: „Ez aztán a prédikátor!” Az ilyeneket Athénba kellene küldeni, ahol az emberek minden nap valami újat szeretnének hallani. Ők a maguk dicsőségét keresik, és nem a Krisztusét, ezért szégyenletes végük lesz. Órizkedjétek az ilyenektől, és maradjatok meg Pálnál, aki nem akart másról tudni, mint Krisztusról, a megfeszítettéről.



A teológiai fakultás tervétől a wittenbergi tyúkszemirtóig Ízelítő a reformáció 400. évfordulójának megünnepléséből

A Harangszó vallásos néplap 1917. évi első számának vezércikkét Szalay Mihály gyékényesi lelkész, felelős szerkesztő tollából, természetesen a reformáció 400. évfordulója ihlette. Megtudjuk, hogy „...egyik helyen templom, iskola, árvaház, diakonissza-otthon, vagy más szeretetintézmény fundamentomát rakják le, ha a háború miatt egyelőre nem is kőben, legalább alaptökökben. Másutt általában az egyház anyagi erősítésére és jövőjének biztosítására, vagy az ifjúság gondozására, a lelki élet építésére gyűjtögetnek egyházfenntartási, konfirmációi vallásos iratok terjesztésére vagy más hasonló célra alapokat, vagy alapítványokat...” De hangsúlyozza az ezeknél is fontosabbakat, az evangélium értékelésének megtanulását, Krisztust, mint alapot, és Pál megállapítását, a nehéz időkre tekintettel: „Azért nem csüggedünk, ha a mi külső emberünk megromol is, a belső napról napra újul. 2Kor 8,4-16.”

A Dunántúli Egyházkerület központi ünnepségét 1917. szeptember 25-27. keddtől csütörtökig rendezték meg Sopronban. Az egyházi épületek zászlódszbe, a templom délszaki növény- és fenyődiszbe öltözött az alkalomra. A nyári idő és a növekvő hold pótolta a háborús helyzet okozta hiányosságokat. Reggel az ifjúság harsonakórusa a „Dicsérd én lelkem a dicsőség örök Királyát” dallamával ébresztette a lakosságot. A szervezés feladatából a Hetvényi Lajos vezette Liceumi Diákszövetség végezte a legtöbbet. A program: gyermek istentisztelet, felnőtt istentisztelet Ziermann Lajos lelkész és Kapi Béla püspök szolgálatával, egyháztörténeti jelentőségű épületek megtekintése a városban Payr Sándor vezetésével. A reformáció örökségét bemutató pályamunkák díjainak kiosztása, az ünnepségsorozat szervezésében sokat tevékenykedő tanítóegyesület gyűlése, gyámintézeti ünnepély, hangversenyek Altdörfer Viktor és más neves zenészek közreműködésével. Ekkor mutatták be Payr Sándornak a soproni gyülekezet történetéről írt könyvét.

Azonban az ünneplésre nem csak a világháború és a tény, hogy a két nagy protestáns ország egymás ellenségeiként harcol a világháborúban, hanem ezzel összefüggésben a protestantizmust érő vádak is rányomták a bélyegüket, mely szerint Luther túl nagy szerepet engedett a világi vezetésnek az egyház dolgaira nézve, de a protestantizmus talaján nőtt nem keresztyén eszméket is felhánytorgatták. Id. Pröhle Károly ünnepi beszédében a protestantizmus csődjéről beszélőkkel szemben apologétaként hangsúlyozta az evangélium megismerésének lehetőségét, mint a reformáció ajándékát. Megállapította, hogy a személyesen megélt hit által a vádak zengő szölamok megszűnének. A reformáció lényegét Luther személyén keresztül mutatta meg, akire nem húzható rá semmilyen divatos jellemzés, nem szabadsághős, nem reformer, hanem a hit nemes harcának harcolója, a lelkiismeret embere. Végül megfogalmazta az évforduló talán legfontosabb megállapítását: „Egyházunk az evangéliumból született, ezért csak az evangélium erői tarthatják fenn.” (Nemzetközi kitekintésben ugyanekkor pl. A. Harnack az evangélikus egy-



ház fennmaradásának zálogát abban a „hitöntudatban” látta, amely Pál apostol Római levelének 8. fejezetéből és Gerhard Pál énekeiből származik.)

Az országos ünnepség 1917. október 31-én Budapesten a református egyházzal közösen zajlott, ennek előkészületeiben a protestáns egyházak mellett az országgyűlés mindkét háza is részt vett. A Deák és Kálvin téri templomokban tartott istentiszteletek után a budapesti városháza újonnan elkészült dísztermében előadások következtek, amelyek közül kiemelkedett Kapi Béla dunántúli püspök beszéde a reformáció ajándékairól, melyben hangsúlyozta, hogy a reformáció adta vissza az emberiségnek az evangéliumot. Gróf Degenfeld József református főgondnok javaslatára a közgyűlés üdvözlét fogalmazott meg IV. Károly király felé, ezt az uralkodó illetékes hivatala meg is válaszolta, valamint Európa protestáns egyházai felé, kihagyva a világháborúban ellenséges oldalon álló brit protestánsokat. Az ünnep szónokai voltak még báró Prónay Dezső ev. egyetemes felügyelő, Szilassy Aladár tolnai ref. esperes, és Baltazár Dezső ref. püspök. Az ünnepség az Erős vár a mi Istenünk eléneklésével kezdődött és a Himnusszal végződött. Az ünnepségen részt vett többek közt Wekerle Sándor miniszterelnök, Bárczy István polgármester és Ferencz József unitárius püspök is.

A reformáció 400. évfordulójára előtérbe került az Eötvös József által már 1870-ben indítványozott javaslat a teológiai akadémiák egyetemi fakultásokká fejlesztésére, ez Debrecenben meg is valósult református részről, azonban az eperjesi és pozsonyi teológiai akadémiákat támogatók érdeklentése miatt az evangélikus egyházban ekkor még nem, majd csak 1923-ban létesült Sopronban. De a korabeli marketing sem volt rest. A Harangszó végén a hirdetések közt elmaradhatatlan Friedrich Ödön szentgotthárdi gyógyszerésztől a következő: „Tyukszem, bőrkeményedés és szemölcs ellen próbálja meg a wittenbergi tyúkszemirtót, feltétlenül használ.”

Németh Szabolcs

Egyedül a Szentírás

A négy „sola” sorából kilóg a „Sola Scriptura” (egyedül a Szentírás), ugyanis nem közvetlenül az üdvözülés módjára vonatkozik, mint a másik három (Krisztus, kegyelem, hit által), hanem a tájékozódás, a megismerés forrására. Azt jelenti, hogy egyedül a Szentírás a tiszta forrás, amiből az egyház tájékozódhat, egyedül ez lehet igehirdetésének, tanításának mértéke.

A reformációnak erre az elvére hatott a reneszánsz és a humanizmus fontos jelszava: „ad fontes” – vissza a forrásokhoz. Azokkal szemben viszont a Szentírás-elv nem az európai művelődés ókori, klasszikus alapjaiban, hanem a Bibliában ismerte fel a végső, tiszta forrást, ahová vissza érdemes és kell térnünk.

„Harminc évvel ezelőtt – mondta Martinus doktor – ismeretlen volt a Biblia, a prófétákról nem esett szó, és úgy bántak velük, mintha lehetetlen volna megérteni őket. Amikor húszéves voltam, még nem láttam Bibliát.” Luther visszaemlékezése szerint meghatározóak voltak számára az első találkozásai a Bibliával egyetemistaként, majd szerzetesként.

Sokan úgy tekintenek Luther Mártonra, mint a lelkiismeret szabadságának harcosára. Pedig 1521-ben, a worms birodalmi gyűlésen is így utasította el tanainak visszavonását: „Amíg engem szentírásbeli bizonyságokkal vagy máshonnan merített tiszta okokkal meg nem győznek, addig én az általam idézett szent iratokból vagyok meggyőzve, és lelkiismeretem Isten Igéjének a foglya, mert nem biztos és tiszta dolog a lelkiismeret ellen cselekedni.” Lelkiismeretéről tehát Isten igéjéhez kötötte beszélt. Megfontolandó nézőpont ez akkor, amikor tetteinket, szavainkat gyakran csupán érzéseinkkel, véleményünkkel, lelkiismeretünk diktálásával indokoljuk.

A „Sola Scriptura”-elv fontos megjelenése volt a reformációban a népnyelvi Biblia-fordítás. Az ókorban és a középkorban is készültek népnyelvi fordítások, viszont ezek kevésbé terjedtek el, sőt gyakran tiltották is őket. Áttörést jelentett, amikor 1522-ben megjelent nyomtatásban Luther német Újszövetség-fordítása, majd 1534-ben a munkatársaival közösen készített teljes német Biblia. A reformátor fontos újítása volt, hogy a latin fordítás helyett a héber és görög eredeti szöveget vette alapul. Ahogyan megjelent a reformáció különböző nemzetek életében, az mindig együtt járt Biblia-fordítások készítésével is. Így a magyar reformáció történetében is kiemelkedő Sylvester János, majd Károli Gáspár műve.

Szintén a Szentírás-elv érvényesült abban, hogy a reformáció központi szerepet adott az istentiszteletben az úrvacsora mellett az igehirdetésnek is. Ezt a solát tükrözi az, hogy templomainkban kiemelten fontos helye van a szószereknek, hogy nyitott Biblia látható az oltáron, és hogy felállunk az igeolvasás alatt.

A reformátori viták egyik alapkérdése volt, hogy mi az a tekintély, ami alapján dönteni lehet a vitatott témákban. A római katolikus oldal teológusai a Biblia mellett nagy jelentőséget tulajdonítottak a szenthagyománynak, a zsinatok, egyházatyák és pápák tanításának. A szenthagyomány



szerepét főleg azzal indokolták, hogy a Biblia értelme homályos, rászorul az egyházi tekintély magyarázatára. Azt Luther is elismerte, hogy vannak nehezen érthető igehelyek, de azt képviselte, hogy a Szentírás tárgya, közepe, azaz Jézus Krisztus evangéliuma egyértelmű, és innen közelítve minden más igazságszót meg lehet érteni. A Biblia tehát megmagyarázza önmagát.

Ezek alapján szögezi le egyik hitvallási iratunk, az Egyeségi irat: „Hisszük, tanítjuk és valljuk, hogy az egyetlen szabály és mérték, amely szerint minden tanítást és tanítót értékelnünk és megítélnünk kell, egyedül az Ó- és Újszövetség prófétái és apostoli iratai, amint meg van írva: »Lábam előtt mécses a te igéd, ösvényem világossága« Zsolt 119,105. Szent Pál pedig ezt mondja: »Még ha egy mennyből való angyal hirdetne is nektek evangéliumot azon kívül, amit mi hirdetünk, átkozott legyen« Gal 1,8.”

A reformáció „Sola Scriptura”-elve az elmúlt évszázadok során a római katolikus egyházra is sok részterületen hatást gyakorolt. Mégis a II. vatikáni zsinat is így vallott a Szentírás és a szenthagyomány egyenrangúságáról: „az Egyház nemcsak a Szentírásból meríti az összes kinyilatkoztatott dolgokra vonatkozó bizonyosságát. Ezért mindkettőt egyforma áhítattal és megbecsüléssel kell elfogadni és tisztelni.”

Csodálatos felismerése a reformációnak, hogy közvetlen hozzáférésünk lehet a legtisztább forráshoz. Ennél kevesebb ma sem érhetjük be.

Tóth Károly

REFORMÁCIÓI MÍTOSZOK: HITÚJÍTÁS VAGY KONZERVÁLÁS?

Ecclesia semper reformanda est – azaz: az egyházat mindig reformálni kell. Az utóbbi években gyakran olvastuk és hallottuk ezt a kijelentést, amivel kapcsolatban sokan meg vannak győződve arról, hogy magától Luther Mártontól származik. Így aztán sokan gondolják azt is, hogy Luther olyan képlekeny közösségként tekintett az egyházra, amelynek a lényegéhez tartozik az állandó reform, a szüntelen változtatás. Egyes szélsőséges és alaptalan vélemények szerint a lutheri gondolkodás élesen szemben állt a középkorban megszokott merev dogmatizmussal, és minden tekintetben a szabad gondolkodás elvét képviselte.

A valóság persze egészen más. Luther igazából nem is tekintette reformátornak magát, a kifejezést sem gyakran használta, noha azt megemlítette A zsinatokról és az egyházról című, 1539-ben született művében, hogy az egyház reformokra szorul. Ez azonban az ő olvasatában nem valamilyen parttalan újítást jelentett, hanem éppenséggel az apostoli hagyományokhoz való visszatérést. A reformáció nem újítás volt tehát, hanem éppenséggel a lehető legkonzervatívabb fordulat, a korábban meghonosodott újításoktól való elzárkózás. Eláruljuk: az első mondatban idézett latin kifejezés a valóságban nem Luthertől ered, hanem egy XVII. századi református teológustól, és pontosan a lutheri tanítással ellentétes álláspontot fejezi ki. Az egyházat ugyanis Luther szerint nem kell folyamatosan megújítani, hanem egyszerűen meg kell szabadítani mindentől, ami nem apostoli tradíció, hanem emberi szokás. Ezen felül szükségtelen új utakat keresni, legfőképpen az egyház tanítása, azaz a dogmatika tekintetében. Imént említett könyvében írja, hogy a reform célja nem lehet más, mint hogy „az egyházatyák tanítása szerint rendezzük be az egyházat”!

Luther mint teológiai professzor éppen azért nem hagyott hátra összefoglaló dogmatikai művet – ellentétben



például Kálvinnal –, mert szükségtelennek érezte az egyház tanításának rendszerezését. Az ugyanis a maga egészében készen állt a megelőző másfél évezred örökségeként. Azért foglalkozott Luther csupán részletkérdésekkel, hogy felvegye a harcot mindazokkal az újításokkal szemben, amelyek nem egyeztethetők össze az ősi örökséggel, az eredeti apostoli hagyománnyal, a Szentírás és az egyházatyák tanításával.

Amiben viszont Luther a szüntelen megújulást szorgalmazta, az nem az egyház tanítása és szokásai, hanem a személyes hitünk. Annak ugyanis valóban meg kell újulnia napról napra. A búcsúról szóló tételeinek legelején is ez áll: „Mikor Urunk és Mesterünk azt mondta: Térjete meg! – azt akarta, hogy a hívek egész élete bűnbánatra térés legyen.” Ezt a megújulást azonban Luther nem bízta a szabad lelkiismeretre, hiszen a bűntől mentes, szabad, választásra alkalmas emberi akaratról szóló tanítást eleve eretneknek tekintette az egyházi hagyomány alapján! Ehelyett bűnbánatról és megtérésről beszél, vagyis arról, hogy a

hitünk újra és újra igazodjék az egyház Krisztusnak a bűnösöket megigazító kegyelméről tanúskodó tanításához, és legyen mentes mindenféle emberi reménykedéstől.

2017-ben tehát nem a hitújítást ünnepeleljük, hanem hálát adunk azért, hogy az egyház Ura megteremti és megtartja a hitünket igéjével és szent-ségeivel, miközben az egyházat megőrzi olyanakká, amilyenné az első pünkösdkor formálta. Ebben valóban erőt adó példa Luther, aki mindenféle újfajta és megszokott tévelygéssel szemben hűségesen védelmezte az apostoli tradíciót. Példája nyomán láthatjuk, hogy ma sem kell újítgatnunk és ötletelgetnünk, hanem elegendő az, ha komolyan vesszük mindazt, amivel a Szentlélek megajándékoz minket. A lutheri reformáció az apostoli egyház megőrzése, konzerválása volt, nem pedig újítás: ígéretünk pedig magától az egyház Urától van arra, hogy amíg a Krisztus-hit közsíklájára támaszkodunk, addig mindörökké megmarad az ő népe (Mt 16,18).

Tubán József

Útközben a reformáció

Fórumbeszélgetés-sorozat a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerületben

A lutheri reformáció fél évezredének emléket állító 2017-es év sokféleképpen koszorúzza a protestáns egyházak számára különleges jelentőségű évfordulót. Mind többet lehet halani: a reformáció egy folyamat, melynek az ötszázadik év is csupán egy állomása. Erre emlékeztet fórumbeszélgetés-sorozatunk címe, mintegy mottót jelölve ennek a programnak. Útközben vagyunk.

A 17-18. században a keresztyén gondolkodást megújítani kívánó pietista mozgalom már világossá tette: *a reformációval nem fejeződött be, sőt inkább csak elkezdődött az egyház megújulása.* Nem a pietizmus zászlaja alatt kívántuk programunkat útjára indítani, de mindenképpen merítünk abból a szellemi örökségből, amely felhívja a figyelmet például a megtérés fontosságára, ami az újjászületés záloga, vagy éppen emlékeztet olyan értékekre, melyek a keresztyén ember életét, gondolkodását teljesebbé tehetik.

Napjainkban a vallásosság egyre inkább mellékessé válik és kiszorul a társadalom nyilvánosságából. A vallásos szemlélet, a krisztuskövető élet és az Isten egyszerűen kiment a divatból! Sorozatunkban tehát a múlt örökségének feltárása mellett – bár nehéz feladatról van szó – kísérletre vállalkozunk, a jövőkép megrajzolására és a tennivalók megfogalmazására.

Hat alkalommal, beszélgetésenként más témára fókuszálva vizsgáljuk meg, honnan indult, hol jár most, és merre tart a reformáció?

Ezért lett egy kerék a sorozat szimbóluma, amely egyszerre emlékeztet a hajó kormányára és egy kocsikerekére. Jelzi, hogy állandóan mozgásban vagyunk és figyelemztet bennünket a felelősségre, hogy az irányítás nagyrészt a mi kezünkben van. Szembetűnően más alakúak a kerék küllői, az egyes témák mellé egyedi képi asszociációt társítva.

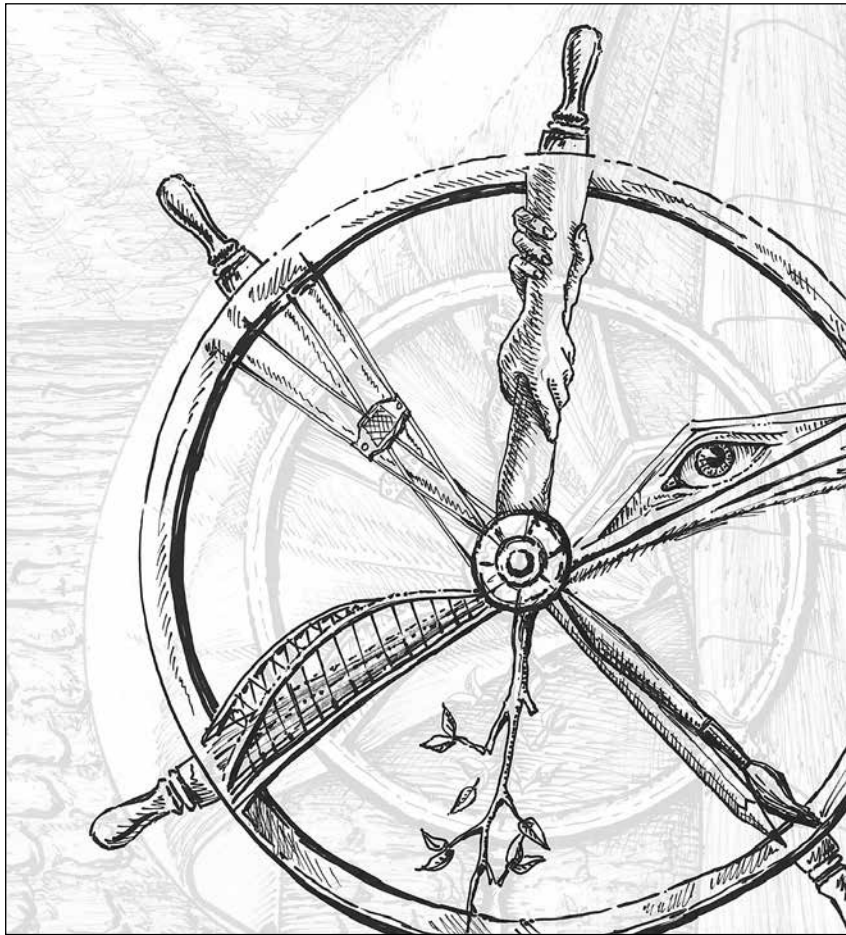
Az alkalmak tervezésekor hat egyházmegyére osztottuk el a sorozat helyszíneit. Az Útközben a reformáció kereke így körbejár az egyházkerületben. A témák feldolgozására és a disputák moderálására Galambos Ádám evangélikus teológust kértük fel.

• A reformáció távlatai az egyházak és a világ jövőképében

Első alkalommal Dr. Pángyánszky Ágnes, az EHE Gyakorlati Intézetének vezetője, Dr. Hafenschner Károly miniszteri biztos, és Kamarás István OJD író, szociológus, akadémiai doktor mondták el a témával kapcsolatos gondolataikat Celldömölkön, 2017. szeptember 22-én.

A beszélgetés kiindulópontja egy alapvető kérdés megfogalmazása volt. A történelmi korszakváltásokat és az életünkben bekövetkező változtatásokat szinte kivétel nélkül egy ún. deficiteméleti modell alakítja. Egyszerűbben fogalmazva: a változtatást valaminek a hiánya teszi szükségessé. Ebből egyértelműen következik a kérdés: Mi hiányzott az egyházból 1517-ben? Luther Márton megszólalását követően világossá vált, hogy az Istenbe vetett hit újraértelmezése elengedhetetlen az egyház és a hívek számára. Szükséges volt számos elméleti és gyakorlati fogalom magyarázata: mit jelent a hit, a Biblia olvasása, vagy éppen a gyülekezeti élet.

A beszélgetésben elhangzott szociológiai adatok szerint napjainkra az egyházból „kifutó modell” lett. Joggal merül fel tehát újra a kérdés: Mi hiányzik napjaink egyházából? Kamarás István vallásszociológiai elméletekre hivatkozva megosztotta egy működőképes alternatíva, a partícipatív (résztevő) egyház modelljének vízióját. Élő egyház csak élő közösségekben képzelhető el, és élő közösségek is csak élő egyházban jöhetnek létre.



• Békévé oldja az emlékezés?

Dr. Korányi András evangélikus rektorhelyettes (EHE) és Dr. Kránitz Mihály római katolikus dékán (PPKE HTK) szeptember 25-én, Pápán tartott beszélgetése az ismert költői mondatból alkotott kérdést igyekezett megválaszolni. Van-e valódi megbékélés a történelmi egyházak között? Van-e vagy lehet-e valós ökumené felekezeteink között? Ha igen, melyek azok a pontok, amelyeken változtatni kell, és vajon mindez milyen távolságban van?

Mindkét előadó kiemelte a minőségi emlékezés fontosságát. Az emlékezésben csak igaz bűnbánattal és megbocsátással szabad részt venni, mert csak ez vezet tovább. Ugyanakkor Dr. Kránitz Mihály azokra a különbségekre is felhívta a figyelmet, amelyek – minden megbékélést szorgalmazó gesztus és közeledést sürgető szándék dacára – egy ideig még minden bizonnyal inkább elszigetelik, mintsem összekötnék az evangélikus és a római katolikus egyházat. Jó hír azonban, hogy ember és szándék is van ehhez a közeledéshez, kiváló alkalom erre minden olyan párbeszéd, amely a nyitottság jegyében fogalmazódik meg.

• Ne legyen más istened?

Az *Idegen valláskultúrák a reformáció tükrében* alcímű beszélgetésen Sulok Zoltán Szabolcs, a Magyarországi Muszlimok Egyházának elnöke és Szeverényi János evangélikus országos missziói lelkész ültek egy asztalhoz Oroszlányban, szeptember 29-én. Első ránézésre akár provokatívnak is tűnhetne egy ilyen találkozás, de mindkét meghívott a tájékoztató és egyben előre mutató párbeszédre koncentrált. Ugyanis nem lehet célja sem egy téma körül lezajló disputának, sem bármely egyháznak az amúgy is napirenden lévő ingerültség további generálása. Sajnos a közvélemény a mainstream médiából tájékozódik, amely abból szerzi a profitját, hogy minél megosztóbb információkkal terhelje a minél szélesebb tömegeket. Világossá kell tenni, hogy nem kívánunk ennek az áramlatnak az oldalvizen hajózni.

• Kultúra és művészet a reformációban

Szeptember 30-án, Győrben Zászkaliczky Zsuzsanna muzeológus (EOM) és Medveczky Ádám Kossuth-díjas karmester volt a vendége annak a beszélgetésnek, amely a kultúra és a művészet értékein keresztül igyekezett szemléltetni, miként formálódik hangokká vagy képpé a teológia. Milyen társult tartalmakkal gazdagodhat a művészet, ha annak ihletője maga a hit. Az értékek ápolásának, megőrzésének és az értékes művészet támogatásának a feladata is megfogalmazódott ezen az estén.

• Egyház az államban? Állam az egyházban?

Kényes kérdések egymás után. Nem beszélve arról a fel nem tett, de búvópatakként csörgedező harmadik kérdésről: Függetleníthetőek-e egymástól ezek a rendszerek? Ezekre kerestünk válaszokat Széles Sándor Győr-Moson-Sopron megyei kormánybiztossal és Dr. Csepregi András evangélikus lelkésszel október 13-án Keszthelyen. A beszélgetőtársak eszmecserejét végighallgatva meghatározó különbségként látszik, hogy az egyház és az állam távlatai lényegesen mások. A politika ciklikus gondolkodása alapvetően határozza meg többek közt az egyházhoz kapcsolt viszonyát is. Ebben a bizonytalan közegben adhat biztos kapaszkodót az Isten szeretetének állandóságáról tanító egyház, amit nem szabad mellőzni. Ez az egyetértésben megfogalmazott gondolat zárta a keszthelyi beszélgetést.

Az „Útközben”-sorozat utazásáról részletesebben is olvashatnak a program saját Facebook oldalán. A beszélgetések pedig teljes terjedelmükben meghallgathatóak az evangélikus.hu You Tube csatornáján.

Az Útközben a reformáció utolsó, soproni állomásán **A reformáció értéke: a család** témáját vizsgáljuk meg **2018. január 14-én**. Erre az alkalomra is szeretettel várunk minden érdeklődőt!

Szücs Péter Pál

Parókusi alkalmassági vizsgálaton állt helyt öt lelkészünk



Öt lelkész tett tanúságot felkészültségéről a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület győri székházában 2017. október 2-án, hétfőn tartott parókusi alkalmassági vizsgálaton. A megmérettetésen Arató Eszter (Tab), Farkas Ervin (Lovászpata), Györgyi Zsolt (Csurgó), Pablényi Edina (Kemeneshőgyész) és Pfeifer Ottó (Iharosberény) beosztott lelkészek vizsgáztak az egyházkerület lelkészi vezetőjéből, valamint esperesekből, felügyelő lelkészekből és gyülekezeti felügyelőkől álló bizottságok előtt. A vizsgálaton minden jelölt sikeresen megfelelt, így mostantól parókusi lelkészi szolgálatra megválaszthatók.

AM

Összeállította:

Adámi Mária; maria.adami@lutheran.hu

Tanévkezdő közösségépítés



Szeptember 15-én péntek délután a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegye lelkészei Dömösön gyülekeztek a Duna partján. Úti céljuk hazánk egyik legszebb kirándulóhelye, a Rám-szakadék volt. A lelkészi karban a nyár folyamán változások történtek. A bokodi gyülekezet szolgálatából Kósa Gergely lelkész távozott, a gyülekezet új lelkésze Juhász Dénes lett. Bakonyszombathelyről Vancsai József lelkész 16 évi hűséges szolgálat után a győri gyülekezet hívta meg lelkészeként. Helyére Bajnóczi Máriót hívta meg és választotta meg a bakonyszombathelyi gyülekezet új lelkészeként. A nyári táborozások, nyaralások után jó volt újra találkozni lelkészi körben. Öröm volt megismeri az új szolgatársakat, akik most először vehettek részt a lelkészi munkaközösség által szervezett találkozón. A kirándulásra Klimentné Ferenczy Andrea esztergomi lelkész invitálta az LMK közösségét még júniusban. A lelkésznő és családja nem először tették meg a Rám-szakadék zengő völgyeiben kanyargó útvonalat. A legnagyobb meglepetést az erdőben található, a reformáció 500. évfordulójára felállított emléktábla jelentette mindannyiunk számára. A közel három órás túra során sokat nevettünk és beszélgettünk. Este 7 órától az esztergomi gyülekezet pazar vacsorával várta a lelkészeket. Esperes úr a lelkészi kar nevében megköszönte Vancsai Józsefnek a zsinatban és az egyházmegyében végzett lelkészi szolgálatát. Ezen a rendhagyó LMK gyűlésen sor került még az

előttünk álló feladatok rövid áttekintésére. Jó volt egy kicsit rendhagyó módon elkezdni ezt az új tanévet. Mindannyian erőlt kaptunk egyházunk Urától szolgálatunk teljesítésére.

Csákvári kórustalálkozó

Október 15-én délután a csákvári templom megtelt az egyházmegye különféle gyülekezeteiből érkező, énekelni szerető emberekkel. Sokéves hagyomány már a Fejér-Komáromi Evangélikus Egyházmegyében, hogy októberben összegyülekeznek az egyházmegyében szolgáló kisebb-nagyobb zenei, énekkari közösségek. Az idei évben Böjtösné Füke Veronika vállalta azt a nem kis munkával járó feladatot, hogy koordinálja a rendezvény megszervezését. Hálásan köszönjük ezúttal is áldozatos munkáját. A délután 16 órakor kezdődő találkozó előtt lehetőség nyílt a kórusok számára egy-egy rövid próbára, valamint a közös énekek összepróbálására. A találkozóra érkező kórusokat Szarka István esperes úr köszöntötte. Az idei évben a kórustalálkozón részt vett a bakonycsernyei Örömhír Kórus, akik ifjúsági evangéliumi énekekkel készültek, a bokodi gyülekezet lelkes kamarakórusa, akiknek énekét új lelkészüik trombitájátéka díszítette. A komáromi gyülekezet kórusa idén ünnepelte fennállásának 20. születésnapját, akik kis létszámban és nagyon színvonalasan szólaltak meg. Öröm volt hallgatni és látni a Tatai Ökumenikus Kórust, akik szintén idén jubiláltak. A 30 éve alakult kórus tagjai között sokan mint alapító tagok most is énekelnek. A tordasi gyülekezet kórusa nem csak a jelenre, de az eljövendőre is gondol. Üdítően hatott, és jó volt látni a kisgyermek éneklését, akik szintén bekapcsolódtak a kórusmuzsikába. A székesfehérvári kórus az idei évben sok jeles alkalmon vett részt a reformáció 500. évfordulója kapcsán, többek között megadatott számukra az élmény, hogy



a székesfehérvári gálaesten Medveczky Ádám vezényelte az ökumenikus kórust, melynek ők is a tagjai. A csákvári Harmonia Floriana kórus Szabik Ildikó vezetésével az idei évben is kitett magáért, s mint házigazdák részt vettek a kórustalálkozó vendéglátásának lebonyolításában. A délutáni programot az oroszlan kórus zárta Milán Zoltánné vezetésével, s monumentális hangzásukkal betöltötték a templomot. A kórusmuzsika mellett Szabik Károly csákvári lelkész szolgált Isten igéjével. Az alkalmat a kórusok közös éneklése és Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő úr ünneplő szavai zárták. Soli Deo gloria.

Összeállította:

Szarka Éva lelkész; istvan.szarka@lutheran.hu

Almafát ültettek a reformációi jubileum alkalmából

A reformáció kezdetének 500. évfordulója alkalmából az Emberi Erőforrások Minisztériuma felajánlást tett minden evangélikus és református gyülekezetnek, hogy egy almafacsemetét ajándékoz neki. A lébenyi gyülekezet élt a lehetőséggel, és megkapta a csemetét, ezenfelül a Reformációi Emlékbizottság döntése alapján egy ünnepélyes faültetés helyszínévé is vált.

Az október 28-án délelőtt megtartott ünnepségen Koháry Ferenc helyi lelkész köszöntötte a templomban megjelent vendégeket: dr. Nagy István földművelésügyi minisztériumi államtitkárt, dr. Hafenschér Károly evangélikus lelkészt, miniszteri biztost, Kiss Miklós esperest és Kovács Gábor polgármestert.

Először a hittanos gyermekek szerepeltek, akik Luther Márton életét ismertették röviden.

Ünnepi beszédet mondott dr. Hafenschér Károly miniszteri biztos, aki arról szólt, hogy a reformáció egyedülálló esemény volt az egyháztörténelemben, a kegyelemből, hit által való üdvözülés felismerése máig ható változásokat hozott. Ezenkívül nagy társadalmi változás elindítója lett. Az évforduló megünneplése országos ügyé vált, számtalan kulturális esemény megrendezése vagy emlékmű felavatása fűződik hozzá. Azt szeretné, ha minden települést átjárna a reformációi jubileumra való emlékezés.



Az énekkar szereplése után dr. Nagy István államtitkár tartott átadó beszédet, amelyben arról szólt, hogy ez a csemete jelkép is egyben. Luther ismert mondására utal, mely szerint, ha tudná, hogy holnap vége lesz a világnak, akkor még ma ültetne egy almafát. Az almafa tehát a jövő, a remény, de egyben felelősség is ránk nézve, mert ahogy mi gyümölcsöt várunk el a fáktól, úgy Isten is gyümölcsöző, azaz másokért, a közösségért való életet vár el tőlünk.

Az énekkar és a gyermekek újabb szereplése után került sor az almafa elültetésére a templomkertben.

Kovács Gábor polgármester köszöntőjében arról szólt, hogy a mai ember elsősorban azt várja el egy gyümölcsfától, hogy sokat teremjen, és lehetőleg keveset kelljen gondozni. Ez a fa kicsit más, mert elsősorban a reformáció 500. évfordulójára fog emlékeztetni. Ezért jó lenne majd a hajtásaiból és a terméséből is továbbadni, hogy minél többekhez jusson el ez az üzenet.

Befejezésül Kiss Miklós esperes megáldotta az elültetett almafát és az emlékhelyet.

Az ünnepség a Himnusz eléneklésével ért véget, amely után a szabadban felállított megterített asztalok körül még sokáig beszélgettek a megjelentek.

K.F.

Férfimissziói nap a vegyes házasságról

Mintegy ötven résztvevő érkezett október 7-én a verőfényes délelőtt folyamán a zalaegerszegi gyülekezet imatermébe meghirdetett Férfinapra. A témára való tekintettel néhány résztvevőt a házastársa is elkísért.

A nyitó áhítatot Zsugyel Kornél helyi lelkész tartotta, amelyben a széles út és a keskeny út közötti választás fontosságáról és ugyanakkor nehézségéről szólt. A főelőadást dr. Némethy Zoltán és felesége dr. Némethyné Uzonyi Hanna tartották: „A keresztyén hit gyakorlása a vegyes házasságban” címmel. Az őszinte hangvételű, ugyanakkor tárgyilagos előadást – amely bizonyosságtétel is volt egyben – számos személyes hangvételű hozzászólás követte. A témát a vendéglátó gyülekezet férfiköre javasolta, de ez mindenki egyetértésével találkozott, hiszen egyházunk helyzetéből kifolyólag ez ma már szinte mindenkit nagyon komolyan érint.

Az előadók, akik mindketten mérnökök és egyben nyugalmazott egyetemi ill. főiskolai tanárok és hat gyermek szülei, elmondták, hogy mindkét felekezet, a római katolikus és az evangélikus elvárásának eleget tenni kb. másfélszer annyi energia, mint amikor valaki egy gyülekezetben kíván helytállni. Házasságukat ökumenikus berendezkedésüknek írták le, ami a fővárosban könnyebben megvalósítható. Vidéken erősebb a felekezeti elhatárolódás, gond, hogy egyes helyeken csak az evangélikus templomban nem vállalják el az ökumenikus esküvőt a plébánosok. Dr. Némethyné Uzonyi Hanna, aki egyben a Budai Egyházmegye felügyelője is, elmondta, hogy a vegyes házasságokra nagyon figyelniük kell a lelkészeknek, mivel a katolikusok közismerten elég „rámenősek” ezen a téren.

A szabadban elköltött ebéd után petanque verseny volt. Délután a férfikörök beszámolóit hallgatták meg az elmúlt évről. Mindezek után e sorok írója a külföldi és hazai eseményekről számolt be, végül záró áhítatot tartott, amelyben a győzedelmes hitről szólt.

Koháry Ferenc

Összeállította: Koháry Ferenc; ferenc.kohary@lutheran.hu



Luther-szobor Zalaegerszege



Luther Márton bronzszobrát az evangélikus templom melletti parkban állították fel 2017. október 27-én Zalaegerszege. A reformátort kezében Szentírással ábrázoló, emberléptékű, teljesalakos alkotás Farkas Ferenc szobrászművész munkája. Megvalósítását, illetve az emlékpark kialakítását a város önkormányzatának támogatása tette lehetővé.

A szoborállítási ünnepséget Steinbach József, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke, illetve Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke mellett megtisztelte jelenlétével Balog Zoltán, az emberi erőforrások minisztere is.

Szemerei János evangélikus püspök a Szentírás fontosságát emelte ki megszólalásában. A reformátor újra felfedezte ezt a kincset, amely a minket kereső Isten csodáját mutatja meg – fogalmazott.

Missziói nap – könyvbemutatóval

Ökumenikus tanúságtételek, könyvbemutató és koncert várta az érdeklődőket 2017. október 7-én Tabon, a somogy-zalai egyházmegye missziói napján. A programok helyszínéül a tabi evangélikus templom, illetve a gyülekezeti ház szolgált.

A nap Köszeghné Raczkó Zsuzsanna áhítatával vette kezdetét. Az esperes asszony Mt 8,23-27 alapján arról beszélt, hogy az élet nehéz időszakában Jézusban találhatunk kapaszkodót, tőle kaphatunk segítséget.

Ezt követően Koczor György zalaistváni lelkész mutatta be az Egyedül címet viselő igehirdetés-gyűjteményt, amelyet a reformáció indulásának ötszázadik évfordulójára jelentetett meg az egyházmegye. A délelőtti további részében három személyes tanúságtétel hangzott el a jubileumi évhez kapcsolódóan. Elsőként Szászfalvi László református lelkész, országgyűlési képviselő, majd dr. Kránitz Mihály, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Hittudományi Karának dékánja, végül Szemerei János püspök beszélt a reformációról és az ökumenikus lehetőségekről. Az együtt töltött délelőtti végén bőséges ebéd várta a résztvevőket a közeli Figura étterem pinchehelyiségében. Majd a nap ismét a templomban, a balatonboglári Seven Houses Gospel Choir and Band jó hangulatú koncertjével folytatódott. Ezután ismét tanúságtételekre került sor. Kendeh K. Gusztáv, a Magyarországi Evangélikus Egyház Egyházzenei Bizottságának elnöke, valamint dr. Kostyál László zalaegerszegi és dr. Sütő Zoltán kaposvári felügyelők osztották meg gondolataikat a jelenlévőkkel annak kapcsán, személyes életükben mit jelent a reformáció üzenete. A tartalmas programot Smidélus Zoltán nyugalmazott esperes áhítata zárta.

20 éves a Kaposvári Evangélikus Kórus

A Kaposvári Evangélikus Kórus az idei évben ünnepli fennállásának 20. évfordulóját. A jubileum alkalmával nagyszabású koncerttel, a kórus történetét tartalmazó képes kiadvánnyal és az összes egykori és jelenlegi kórustagot megszólító közösségi délutánnal készültek az evangélikusok az ünnepi alkalomra. A zsúfolásig megtelt templom hallgatóságának felcsendült Bach számos korálja, de hallhattak a koncertre érkezők Kodálytól és a kortárs zeneszerzők egyik legkiemelkedőbb alakjától, a szintén evangélikus Szokolay Sándortól is zeneműveket. A koncerten orgonán Hricó Iván játszott, szólót Vönöczkyné Magyar Gabriella énekelt, a kórust pedig – ahogy immár 20 éve – Vönöczky Gábor karnagy vezényelte.

Összeállította:

Pongrácz Máté; mate.pongracz@lutheran.hu



HELYI ALKOTÓ MŰVE A CSORNAI TEMPLOMBAN

„Vedd és olvasd, olvasd és hallgasd, hallgasd és fogadd a szívedbe, és akkor életed lesz általa” – jelentette ki Szent Ágoston megtérésének ismert történetére utalva igehirdetésében Ittész János október 29-én a csornai templomban. „Az egyház nem ura sem az igének, sem az időnek és az alkalomnak” – hangsúlyozta az egyházkerület nyugalmazott püspöke Ám 8,11-12 alapján. „Nem biztos, hogy amikor hallgatjuk az igét, hit támad a szívünkben, de hogy Jézus Krisztusban való hitre nem jutunk el az evangélium nélkül, az egészen



biztos. Egyház csak akkor vagyunk, ha Jézus Krisztus evangéliuma égeti a szívünket.” Az ünnepi istentisztelet végén leleplezésre került Horváth Róbertnek a lutheri reformáció félévezredes jubileumára készített Luther-mellszobra. A helyi amatőr művész, akinek több alkotása is látható a rábaközi kisvárosban, a Lutherről készített szobrot – részben evangélikus templomban keresztelt édesanyjára is emlékezve – ajándékként készítette el a gyülekezetnek az évforduló alkalmából.

T.J.

Csendes nap a Líceumban

A soproni Berzsenyi Dániel Evangélikus (Gimnázium) Líceum őszi csendes napjának központi témáját a lutheri reformáció elindulásának 500. évfordulója adta. Az együtt ünnepelt kezdő istentiszteletet követően a diákok a korosztályuknak megfelelő szervezett programokon vehettek részt. A kisebbek játékos vetélkedőn ismerkedhettek meg a lutheri reformáció eseményeivel és szereplőivel, de a feladatok során a kálvinista hitújítás külföldi és hazai jeles szereplőivel is találkozhattak. A lutheri reformáció eseményei egy éppen zajló informatikai forradalomnak, a könyvnyomtatás elterjedésének idején zajlottak. Szintén az alsó tagozatos diákok élő bemutatón ismerkedhettek meg a korabeli könyvnyomtatás technikájával, sőt ők maguk is kinyomtathatták a reformáció himnuszának első mondatát. A nagyobbak meglátogatták az eisenstadti múzeumban összeállított igényes kiállítást, amely a reformáció burgenlandi történetét jelenítette meg a látogatók szeme előtt. Az evangélikus egyház sajátos kincsét jelentik az istentiszteleten énekelt korálok. Énekeink örök értékű tartalmát koronként változó formában dolgozták fel. A csendes napon néhány Luther-ének eredetéről hallottunk orgonajátékkal illusztrált gondolatokat Róth Márton előadásában. A modern feldolgozás jeles példáját pedig a Korál-sziget nevű együttes mutatta be. A legidősebb diákokat kerekasztal-beszélgetés várta, a reformáció értékeiről és árnyoldalairól, három felekezet nézőpontjának szempontjai alapján. A diákok által előre megfogalmazott kérdések mentén római katolikus részről Várszegi Asztrik pannonhalmi bencés főapát úr, evangélikus



részről Tubán József csornai lelkész, református részről pedig Vladár Gábor soproni lelkipásztor, a pápai református teológia rektora osztotta meg értékes, új ismereteket és impulzusokat is adó gondolatait. A csendes nap nem csak a lutheri reformációnak a kultúrában, nyelvészetben, társadalomban és sok más területen nyomon követhető következményeire hívta föl a figyelmet, hanem azt is igyekezett elmélyíteni a diákokban, hogy a reformáció elsősorban teológiai esemény. Az egyház leginkább ökumenikus eseménye, hiszen nem kevesebb, mint a Krisztushoz való naponkénti visszatérés egyéni és közösségi valósága.

Kovács László
iskolalelkész

Összeállította: Tubán József; tubanjozsi@freemail.hu

Hitünket kísérő tárgyak, életünket kísérő élmények



Vajon az élmény megfogható? Látható vagy láthatatlan? Amennyiben látható, miben nyilvánulhat meg? Mi a különbség kiállítás és kiállítás között?

Akik 2017. szeptember 17-én részt vettek a Büki Evangélikus Egyházközség, valamint a Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár a reformáció 500 éves jubileuma alkalmából meg-

szervezésre került „Hitünket kísérő tárgyak” címmel meghirdetett kiállításán, egy igazi élményben volt részük. Úgy gondolom, hogy a közel százötven fős vendégsereg részese lehetett megfogható, látható és láthatatlan élménynek egyaránt.

Megfogható és látható volt, hisz Simon Réka evangélikus lelkész és Haizler Lászlóné, a Városi Könyvtár vezetője igazán személyes és közvetlen hangvételű megnyitó keretében mondták el, miként lett valóság egy gondolatból, egy kezdeményezésből. Mennyi munka, gondoskodás, odafigyelés és szervezés van a kiállított tárgyak összeállítása mögött, ahol több

büki és környékbeli család segítségével nagy mennyiségű képes és írásos anyag kerülhetett bemutatásra.

A megnyitó beszédekét pedig „**Akinek szívében Krisztus keresztye**” címmel a Nemescső-Acsád-Meszlen-Kőszegdoroslói Társult Evangélikus Egyházközség ifjúságának színdarabja követte. A reformáció kapcsán Luther Márton életébe nyerhettünk bepillantást, gyönyörű egyházi énekek kíséretével. Nem mindennapi volt a fiatalok őszinte és lelkes előadása. Igazi élmény volt. Láthatatlan élmény. A szívünkben éreztettük, ezért válhatott különlegessé számunkra.

Takácsné Papp Erzsébet

Komolyzene és beiktatás a kissofolyói evangélikusoknál

Pénteken komolyzenei koncert, szombaton a frissen megválasztott lelkész beiktatása várta a híveket és az érdeklődőket a kissofolyói evangélikus templomban.

A reformáció ötszázadik évfordulójához kapcsolódóan számos programot rendeznek országsszerte az idei évben. Kissofolyón már második alkalommal csendültek fel a muzsika hangjai a jubileum kapcsán. Egy pályázat révén tavasszal a keszthelyi Helikon Kórus műsorát hallgathatta a közönség, múlt pénteken pedig egy fiatal vonósnegyes tagjai mutatkoztak be a templom hallgatóságának.

A lányok mindannyian a Liszt Ferenc Zeneakadémia diákjai, másod-, illetve harmadévesek.

A kissofolyói Bettermann Rebeka csellón, Szabó Sára és Haraszi Violetta hegedűn, míg Dauner Kinga brácsán játszott. A kamaraesten Bach, Mozart és Schubert szerzeményei csendültek fel. A koncert után egy kellemes hangulatú, beszélgetős szeretetvendégségre invitálták a résztvevőket a gyülekezet közösségi termébe.

Másnap, azaz szombaton a frissen megválasztott lelkész, Kendeh-Kirchknopf László beiktatása következett. Az ünnepi istentisztelet után a falu kultúrházában ismét megvendégelték a résztvevőket, akik csaknem kétszázan voltak kíváncsiak az újdonsült, tervekkel teli, fiatal lelkész ünnepélyes beiktatására.

Kostyák Borbála

Beccsengető – beharangozó istentisztelet a büki evangélikus templomban



Egy közösség életében mindig meghatározóak azok az alkalmak, amelyek megállítanak, ezáltal gondolkodásra, emlékezésre vagy akár izgalommal teli várakozásra sarkallnak. Gyakran ezek az események életünk meghatározó pontjaivá válnak, de nem akárhogy, nem akármilyen minőségben. Észrevétlenül lopóznak lelkünkbe, miközben igazi útravalót adnak, szinte megfoghatatlanul, de mégis életünket támogatva, erősítve. Ilyen alkalomnak lehettünk részesei, megélve a közösség, a gyülekezet megtartó, segítő erejét, hisz 2017. szeptember 3-án a büki evangélikus gyülekezetben megtartott tanévnyitó istentiszteleten nem csupán beccsengettek, hanem be is harangoztak. A családi istentisztelet alkalmával Bakay Péter helyettes lelkész prédikációjában arról beszélt, három jézusi történet segítségével hívásával, hogy az iskolatáskába a tankönyvek, tanszerek mellé mindig kerüljön „lelki kenyér”, a folyamatos felkészültségre segítő, isteni világosságot biztosító „lámpaolaj” és a tisztelet fontosságára emlékeztető „balzsam”. Természetesen ez akkor igazán működőképes, ha a szülők és a pedagógusok is beteszik táskáikba ezeket a „tárgyakat” minden reggel. Az istentisztelet keretében, amely egyben a templomtorony harangjának javítására is felhívta a figyelmet, megemlékezést tartottak a gyülekezet tagjai a harang történetéről, egy kvíz-játék keretében pedig betekintést nyerhettek a jelenlévők a harangok történetébe, amit egy szép harangjáték követett. Továbbá áldásban részesültek az óvodát, általános iskolát, középiskolát kezdő diákok, valamint az iskolai hitoktatásba újonnan bekapcsolódók is. Ezt a szép alkalmat egy szeretetvendégség zárta, ahol a legkisebb gyermekektől a nagyszülőig mindenki ott lehetett, s kötetlen beszélgetés formájában még számos emlék került elő a büki harangok történetéhez kapcsolódóan.

Takácsné Papp Erzsébet

Összeállította: Kőrösi Krisztina; krisztina.korosi@lutheran.hu

„A reménységben örvendezzettek!” (Róm 12,12a)

Akár Pál apostol rómaiakhoz címzett levelének buzdítása is lehetett volna a mottója annak az egyházmegyei reformációs ünnepségnek, amelyet október 28-án tartottak a pápai evangélikus templomban. Veszprém megye majd minden pontjáról érkeztek evangélikusok, hogy ünnepeljenek, emlékezzenek, és a jövőbe tekintsenek. A 9 órakor kezdődő istentisztelet előtt a helyi önkormányzat által adományozott emlékfákat ültették el. Ahogyan az emlékezés sem csupán múltba révedés, hanem mindig előre nézés is, úgy az emlékfá ültetése is azt a reménységet fejezi ki, hogy nemcsak múltunk és jelenünk van, hanem jövőnk is lehet. Mert Isten feltűnő szerető Úr, és bízhatunk abban,



hogy amiként ezidáig, úgy ezután is megőrzi az ő népét. A templomi ünnepség liturgiájában a megye lelkészei szolgáltak. Polgárdi Sándor igehirdetése alapjául a római levél egy másik igéjét választotta: „nem szégyellem az evangéliumot...” (Róm 1,16–17) Hang-

súlyozta, hogy az egyház igazi kincse az evangélium igéje, amelynek szíve közepe, lényege a Krisztus keresztye. Óáltala van váltságunk és örök életünk. A megemlékezés alkalmával beszédet mondott Áldozó Tamás polgármester és a térség országgyűlési képviselője, dr. Kovács Zoltán is. Emellett számos kórusmű színesítette az ünnepi alkalmat. A közös ebéd után előbb újabb kulturális programokon, majd szintén a (közeleli) jövőbe tekintve, a tisztújításokra felkészítő tematikus beszélgetéseken vehettek részt a jelenlévők. A reformáció ugyan befejeződött, de az erre való emlékezés hordozza a reményt, hogy Isten holnap is, és holnapután is megújítja rajtunk az ő végtelen kegyelmét.

Reformációs kantáta Veszprémben

A reformáció ünnepére készülve az Orlando és a Schola Regina Kamarakórus adott koncertet az evangélikus templomban. J. S. Bach Reformációs kantátája Luther énekére, az evangélikusok által jól ismert és szeretett „Erős vár a mi Istenünk” kezdetű dalra íródott. Luther zeneértő ember volt, korálokat, énekeket is szerzett, amelyeket az evangélikus és más protestáns felekezetek a mai napig használnak lelki alkalmakon. Bach zenébe foglalta hitét, hitvallását, Luther tanait. Két rendkívüli ember – mondta bevezető gondolataiban Isó Dorottya, evangélikus lelkész, majd megköszönte a koncert zenei irányítását, szervezését vállaló, orgonán is közreműködő Rostetter Szilveszter munkáját.

A program első részében az Orlando Kamarakórus Bach Reformációs kantátáját szolgáltatta meg, Vikman Pál vezényletével. Közreműködtek Karolina Socha (szoprán), Ötvös-Cseke Noémi (alt), Kiss Ferenc (tenor) és Cserményi Zsom-



bor (basszus). A hangverseny második felében Bach „Jesu, meine Freude” című motettáját a Schola Regina Kamarakórus adta elő R. Nagy Rita vezényletével. A hangverseny előtt a közönség együtt énekelte el a zeneművek alapjául szolgáló (az „Erős vár a mi Istenünk”, valamint a „Jézus, boldogságom” című) korálokat.

500 km „drótszamáron”, a reformáció 500. évében

A Bakonytamási Evangélikus Egyházközség szervezésében tizenhárom bátor hittestvérünk arra vállalkozott, hogy Győrből indulva, Sárvár érintésével valamint a Balaton megkerülésével Pápára érkezzenek meg úgy, hogy mindeközben nem kevesebb, mint 500 km-t küzdjenek le kerékpárral, hat nap leforgása alatt. A nem rövid túra során valóban „láthatóan evangélikus” közösséggé kapcsolódott össze a csapat, hiszen a résztvevők az úton nemcsak a testüket edzették, hanem a lelkük is felüdülhetett. Hálátelt szívvel emlékeznek ma is a gyülekezetek befogadó szeretetére, a megismert közösségekre és az út során megtekintett templomok szépségére.



Az együttlét, a testvéri közösség megtapasztalása arra indította a szervezőket és a résztvevőket, hogy jövőre – más útvonalon és másokat is megszólítva – újra útra keljenek.

Összeállította: Weltler Gábor; gabor.weltler@lutheran.hu

Nevelőszülői hálózat indul Nyugat-Magyarországon Szombathely központtal

Az evangélikus egyház már eddig is komoly diakóniai tevékenységet látott el Szombathelyen és Vas megyében, a Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ munkásságával. A SZEDIK idős és fogyatékos ellátást és négy csoportban családi bölcsődét működtet, a megyében pedig szociális alapellátó rendszer is működik evangélikus fenntartással. Ebben az évben megalakul a diakóniai központ nevelőszülői hálózata, aminek szervezési munkálatai már elkezdődtek. A tervek szerint január 1-jével indulna az új szakág, mondta el Gregersen-Labossa György, a szombathelyi evangélikus egyházközség lelkésze. Egész Vas megyében, sőt a nyugat-magyarországi régióban illetékes lesz az evangélikus nevelőszülői hálózat, Zala megyébe átnyúlva és érintve Somogy és Veszprém megyét is. A már meglévő diakóniai hálózat lesz a hamarosan kiépülő nevelőszülői hálózat alapja – ismertette a szombathelyi központú, nyugat-dunántúli intézményrendszerrel Gregersen-Labossa György intézményvezető. Az üresen álló paplakok, egyházi épületek kihasználásának is jó talajt nyújt a leendő hálózat. Az épületek feltérképezése után szeretnék ezeket az ingatlanokat állandó stabil lakhatási körülmények nélkül élő, ám gyermekeket szívesen nevelő



leendő nevelőszülőknél felajánlani. A gyülekezet lehet az összetartó erő. Szombathelyen a bölcsőde valamint az iskola, és Bobán, ahol most lett evangélikus az iskola, nagy segítség az evangélikus nevelőszülői hálózatnak és a leendő nevelőszülőknél az intézményrendszer, ami nagy szeretettel és nyitottsággal várja kis bölcsiseit és diákjait. **Nem kérdés, hogy jobb egy családi környezet, mint egy intézet!**

Sokat lazultak a feltételek: például már albérletben élve is lehet valaki nevelőszülő, árulta el dr. Weller-Jakus Erika, a szombathelyi evangélikus diakóniai központ alakuló nevelőszülői hálózatának leendő vezetője. Ami a gyerekeket illeti: a nevelőszülőknél van választása, Weller-Jakus Erika hangsúlyozta: tanfolyamot végeznek a szülők, akik aztán minden kihelyezett gyermek után díjazást kapnak, munkájuk munkaviszonynak számít, de ha valakinek már van munkahelye, és ott továbbra is szeretne dolgozni, ez nem akadály, hiszen a vér szerinti családokban sem előírás a főállású anyaság. A juttatások munka mellett is ugyanúgy járnak. Fontos, hogy egyedülálló személy is lehet nevelőszülő. Ugyanazok a nagycsaládos kedvezmények járnak a nevelőszülőknél is, mint a vér szerinti gyer-

meket nevelőknek. Jelentősen emelkedik a családi pótlék, a családi adókedvezmény mértéke, ha valaki vér szerinti gyermeke mellé még 1-2 gyermek nevelését vállalja. Az étkezés is 50%-ba kerül, és jelentős kedvezményeket tud még nyújtani az Nagycsaládosok Országos Egyesülete is! Átmeneti állapot a nevelőszülői hálózat, ami pár hónaptól egészen a gyermekek kirepüléséig eltarthat. Visszakerülhet a gyermek vér szerinti családjába, ha korábbi körülményei rendeződtek, vagy örökbeadhatóvá válhat, ha a vér szerinti szülők nevelési alkalmasságát a hivatal visszavonja. Az egyházi háttér viszont minden esetben megmarad, és ez stabilitást nyújt a családjukat veszített gyermekeknek.

Akár már most jelentkezhet bárki, aki nevelőszülő lenne! A tanfolyam hatvanórás, ami ingyenes. A leendő nevelőszülők lakhelyéhez minél közelebbi helyszínen való megtartását vállalta az egyház egy már működő intézménye, ami módszertanítóként is helyt tud állni. A tanfolyam elvégzése után már kihelyezhető is a gyermek. Két év áll rendelkezésre a végleges képzettség megszerzésére, ami OKJ végzettséget ad. Ennek indítása is csak a jelentkezők számától függ, szintén ingyenesen, és szintén a lakhelyhez minél közelebbi helyszínen lesz a képzés megtartva.

Egy szombathelyi nevelőszülő házaspárt is megszólítottunk, akik 2 saját gyermekük mellé vettek magukhoz 3 kisgyermeket. Második házasságukban élnek, és 6 év után sem született közös gyermekük. Azért döntöttek a nevelőszülőség mellett, mert tudták, hogy az örökbefogadás nagyon hosszadalmas, és az állami rendszerbe bekerült gyermekeknek pedig nagyon nehéz onnét kikerülni, ezért szerettek volna rajtuk segíteni, legalább 2-3 gyermeknek családi légkört biztosítani. Az anyuka mindenkit arra biztat, hogy akiben megszületett a gondolat, hogy elképzelhetőnek tartja, hogy egy kicsiny gyermeket magához vegyen, azonnal keressen fel egy nevelőszülői hálózatot, mert **mindig van egy gyermek, aki pont arra a nevelőszülőre vár!** Az apuka elmondta, hogy valóban sokan megkérdezik tőle is, hogyan lettek nevelőszülők, mi kell hozzá, de mégis sokan lebeszélük magukat erről a csodálatos feladatról, pedig arra kellene gondolni, hogy **a sok munkát az a gyermek majd meghálálja, szeretetben visszaadja a gondoskodást.** A tanfolyam sokat segít: akik az elején bizonytalakodnak, főleg a férfiak, azok közben szépen megérnek a feladatra, vagy a döntésre, hogy ők ezt vállallják-e vagy mégsem.

Az igazsághoz hozzátartozik, hogy nincs 0 km-es gyerek. Mindegyik gyermeknek van egy előlétele, a vér szerinti családja, ahonnan sok mindent hozott magával. Ezeket a helyzeteket elfogadni, kezelni kell. A nevelőszülő mögött egy egész team áll, a tanácsadók, a gyám, a fejlesztő pedagógus, vagy pszichológus... Ha gond van, vagy nehéz a feladat, **van segítség!** Ki is kell használni a segítséget a családon belül is, és a szakmai háttérből is, mert a feladat megkívánja ezt. A szülőknek is szükségük van egy ki szabadidőre, néha egy kis gondtalanságra.

Az SOS gyermekfalu mondatával zárjuk a írásunkat:

„A nevelőszülő olyan gyereket nevel, akét a saját családjából kiemelték, ami megviselte és előtte is traumákon ment át, lehet, hogy több viselkedési vagy fejlődési probléma lesz a gyerekkel, mint a nevelőszülő vér szerinti gyerekével, ezért nevelőszülőnek türelmes, jó humorérzéssel, stressztűrővel, kreativitással rendelkező, elhivatott emberek valók!”

Összeállította:
Koczor György,
gyorgy.koczor@lutheran.hu



Reformáció 500 Erdélyben

Egy fiatal és mégis közel ötszáz éves egyházkerület múltja és jelene

Isten ígéjének nagy ereje van, hiszen a sok oldalról érkező támadás, elhallgatás ellenére is a világ felfigyel a templom falai mögül kilépő keresztyénekre. Ezt tapasztalhatta meg a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház (RELE) az elmúlt tíz esztendőben, de különösen a most zajló jubileumi évben. A kommunizmus idején csendre parancsolt egyház napjainkban újra szót kap a médiában, a nyilvánosság előtt. Van saját negyedévente megjelenő újsága, az Evangélikus Harangszó, valamint több internetes felületen is jelen van, nem beszélve azokról a világi médiumokról, amelyek hasábjain rendszeresen megjelenik. A RELE évek óta felelősséget vállal nemcsak a hit ébresztésében és megtartásában, hanem a gyülekezeti tagok anya-nyelvének, nemzeti öntudatának, kultúrájának és jogainak őrzésében is.

A média nyilvános terében idén markánsan megjelenő egyház története viszszanyúl a 16. századba. Luther Márton tanítása már igen korán, közel 500 éve, 1525-ben elterjedt Erdélyben. Sok erdélyi teológushallgató választotta így Wittenberget alma materül. Johannes Honterus hatására a megújulás szele átjárta a Kárpátok aljában elterülő városokat és falvakat. Brassó reformátora a *Reformatio Ecclesiae Coronensis* című művében 1539-ben publikálta reformáló programját, amelyet nagyon hamar gyakorlatba is ültetett. 1542 novemberében közös zsinatra hívta össze a barcasági szász és magyar lelkészeket, majd Brassó tanácsával együtt végiglátogatta a környék gyülekezeteit. Ekkor vezették be a barcasági gyülekezetekbe az anyanyelvű igehirdetést és a két szín alatti úrvacsorát. Amikor 1543-ban Honterus a *Reformatio Coronensis ac totius Barcensis* című művét kinyomtatta Erdély dél-keleti részének, a Barcaságnak reformációját már nagyjából lezártak tekintette. Bár Luther maga soha nem járt ezen a vidéken, levelei bizonyítják, hogy elismerően méltatta az itt zajló megújulást. „*Roppant megtetszett nekem [Honterus 1543-ban publikált könyve], annyira bölcsen, tisztán és híven van megírva.*”¹ A reformáció sikerét bizonyítja az is, hogy 1542 óta Barcaságban a templomok mellett több iskola is létrejött, köztük olyanok is, ahol fiúk és lányok magyar tanítómesterektől tanulhattak. 1544-ben Kolozsváron is szervezett formát öltött az új teológiai mozgalom. A Wittenbergből hazatérő lelkész, Heltai Gáspár segítőtársaival, Gyulai Istvánnal, Vízaknai Gergellyel és Ozorai Istvánnal együtt a kincses városban is bevezették a lutheri reformáció legfontosabb vívmányait. A Partiumban Martinuzzi Fráter György komoly akadályt jelentett a lutheranizmus terjedésében, de a reformellenes püspök rendelkezései ellenére is voltak lelkészek, akik a Várad Tételekben megfogalmazott elveket követték, terjesztve ez által a reformáció vívmányait.

Minden korlátozó rendelkezés ellenére Erdély és Partium lelkészeit és gyülekezeteit a 16. században nemcsak élénk teológiai gondolkodás, hanem kiemelkedő kompromisszumkészség is jellemezte. A protestantizmuson belül kialakuló irányzatok itt sokáig békében megfértek egymás mellett, ugyanis még nem különíthető el szigorúan egyik vagy másik nagy európai reformátor eszmerendszere, hanem párhuzamosan és együttesen hat Luther, Melancton, Zwingli, Kálvin és mások teológiája. 1545-ben 29, 1555-ben már 88 magyar lelkész gyűlt össze közös zsinatra a partiumi Erdődön, amelynek lutheránus karakteréhez nem fér kétség.

Az úrvacsora körüli teológiai viták az 1560-as évek körül kezdődtek el élesebb vehemenciával. Az egymásnak szegülő véleményeket, teológiai irányzatokat 1568-ban a tordai országgyűlés igyekezett kibékíteni, kihirdetve a lelkiismereti és vallási szabadságot, s ezzel elismerte az ágostai, a helvét, a római katolikus és az antitrinitárius tanítás létjogosultságát is. Dávid Ferenc személyisége ettől kezdve meghatározóan befolyásolta az erdélyi egyház alakulását, de még mindig nem beszélhetünk felekezeti szakadásról. Először 1571-ben, Báthory István fejedelemségének kezdetén kezdődött meg a felekezeti intézményesülés. A magyar gyülekezetek megszűntek a római katolikus, helvét, ágostai és antitrinitárius felekezetek között. A szász lelkészek határozottan lehorgonyoztak a lutheranizmus mellett, ezt követték a szász székekben szolgáló magyar lelkészek is.



Ezek a magyar gyülekezetek három évszázadon keresztül a berethalmi szász püspökség joghatósága alá tartoztak, megőrizve a Confessio Augustana Invariata tanítását, de magyar anyanyelvüket is.

A szász egyházi vezetés és a magyar ajkú gyülekezetek lelkészei között kialakult viták miatt, egy hosszas elszakadási folyamat után, 1886-ban a barcasági magyar gyülekezetekből alakult meg a Brassói Magyar Evangélikus Egyházmegye, amely már nem az Erdélyi Szász, hanem a Tiszaí Egyházkerülethez csatlakozott. Az 1920-as trianoni békeszerződés új helyzet elé állította a Romániába szakadt magyar evangélikusokat, hiszen az elcsatolt országrészben nem voltak szervezett központi egyházi intézmények, sem püspökség, sem teológia, ezért a lelkészek az „új országban”, új egyházkerület szervezésébe kezdtek. Az Aradon, Kolozsváron és Hosszúfaluban tartott zsinatok 1920-ban kimondták az Erdély-Bánati Evangélikus Egyházkerület megalakulását, amelyet az államhatalom csak 1927-ben ismert el. Az egyházkerület élére Frint Lajost választották püspöknek, akit később Argay György, Szedressy Pál és Mózes Árpád követett.

Az 1948-as állami rendelet tűzpróbaként érte egyházunkat. Az egyházközsegeket megfosztották ingatlan-jaiktól, vagyonuktól. Elkobozták a levéltárakat és az értékes kegytárgyakat. Megszüntették a felekezeti oktatást, és korlátozták, sokszor megakadályozták az egyház nyilvános szereplését is.

Az 1956-os forradalmat követő megtorlások eredményeként több lelkészt és teológust hurcoltak meg.

Erdélyben a szoros felekezeti együttműködés hiteles nyoma a napjainkig is közösen megszervezett és fenntartott lelkészképzés. A Bethlen Gábor által 1622-ben alapított Nagyenyedi Kollégium sokáig volt úgy az evangélikus, mint a református lelkészek képzési helye is. Ez az intézmény 1895-ben Kolozsvárra költözött. Az 1948-as állami rendelet a protestáns lelkészképzést teljesen összevonta, így a tanításbeli különbségek tiszteletben tartásával még ma is közös teológiai intézetben képezik a három protestáns felekezet jövődöbeli lelkészeit.

Jelenleg hozzávetőlegesen 27 ezer hívő tartozik egyházunkhoz, három egyházmegye, 41 gyülekezet és 18 szóránközösség keretében.

A reformáció jubileuma alkalmából tartott rendezvényeken az ünnep esszenciáját a találkozások jelentették. 27 évvel a rendszerváltás után a protestáns egyházak elfoglalták a nyilvánosság tereit, szót kértek és alkalmat adtak a találkozásra, bemutatkozásra, együttműködésre.

Az 500 éves jubileum ünneplése egyházunkban már 2016 áprilisában elkezdődött, amikor zsinatra gyűltek össze Románia evangélikus lelkészei, zsinati képviselői, majd ezt követte a mintegy 2500 lelket megmozgató Reformációi Zarándoklat – Királyföldi és Barcasági Csángó-magyarok Világtalálkozója. De volt Evangélikus Nap, Szóránnap, kórustalálkozók, kerekasztal-beszélgetések, kiállítások, előadások, könyvbemutatók és koncertek is. A Románia-szerte szétszóró gyülekezetek találkozásának fénypontját a folyó év áprilisában megszervezett Összevont Egyházmegyei Közgyűlés jelentette, ahol sor került újonnan megválasztott esperesek beiktatására is. 2017. július 4-én, 446 év után került sor ismét a református és evangélikus egyház közös zsinatára, ahol nemcsak az evangélikus templom szíve dobbant meg, hanem a Farkas utcai református templom évszázados falainak lelke is kivirult a közös lelkészszentelés alkalmával.

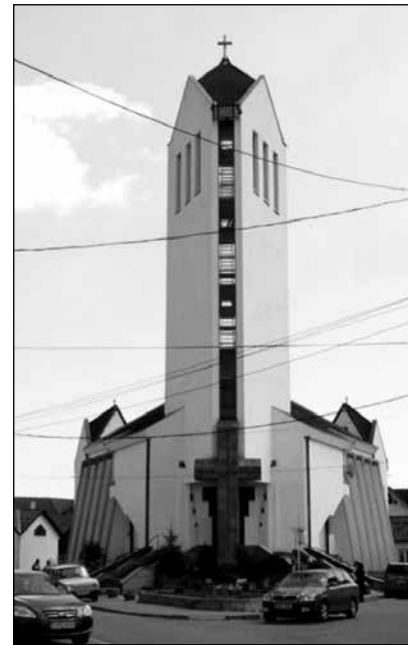
A jubileumi találkozások nemcsak felekezeti határokat bontogattak, hanem országhatárokat is. A balatonszársói Közös Lelkészerkezet ez év júniusában Európa magyar ajkú evangélikus lelkészei között adott alkalmat egymás megismerésére és bátorítására.

Országhatárokat léptek át azok a magyarországi fiatalok is, akik a III. Középpont, Erdélyi Evangélikus Ifjúsági Találkozóra érkeztek Válaszútra, ahol színes programok keretében volt lehetőség ismerkedésre, lelki elcsendesedésre, sportra, kézművességre.

Az országhatárokon belül a nemzetiségi határokat meghaladva a Brassói Egyházi Napok és a közös segessvári ünnepi istentisztelet ad teret a szászok és magyarok közötti párbeszédnek. A reformációi emlékévet december elején háromnapos ünnepséggel zárjuk, ahol testvéregyházaink képviselőivel együtt adunk hálát Isten eddig megtartó kegyelméért és szeretetéért.

2017 mérőkö, és nem rideg emlékmű. A jubileumi esztendő reménységünk és igyekezetünk szerint a nagy találkozásnak a jelen ideje, amely minden holnap és holnapután garanciája. Ez a találkozás vezet át egy új fejezetbe, ahol a határokat átívelő evangélium megújító ereje jövőt és közösséget ajándékoz mindannyiunknak.

Kalit Eszter, lelkész



¹ Luther válogatott művei, 7. kötet, Luther levelei, 671. o.

Ifjúsági táborok, kórus és lelkipásztori szolgálat

Sztruhár András huszonnégy éve felügyelő az oroszlányi gyülekezetben. Lelkipásztorként hét évig szolgált a bokodi gyülekezetben, az oroszlányi ifjúsági táborok indításának ötvenedik évfordulóján, 2014-ben Prónay-díjat vehetett át.

Sztruhár András tizenöt évesen érezte, hogy az Úristen szava megszólítja. Oroszlányban hitét komolyan gyakorló családban nőtt fel, de valójában akkor ütötte őt szíven az ige a kincset megtaláló gazdáról, a drágagyöngyért mindent odaadó emberről. Ez indította el őt Jézus felé, azóta is ez a hit élete alapja.

Az oroszlányi gyülekezetben kezdett szolgálni. Az énekkar megalakulásával fontossá vált számára, hogy a fiatalokat összegyűjtse. Ifjúsági közösséget alakítottak, ifjúsági órákat szerveztek, megbízták őt annak vezetésével. Közben a fiatalokban megérlelődött a vágy, hogy nyáron táborozni menjenek, ekkor, így kezdődtek a táborok. Ők állították össze a programot, ők tartották az alkalmakat, határozták meg a reggeli és esti áhítatok rendjét és azt, hogy miről beszélgesse- nek.

Sztruhár András már a pályaválasztás idején is vívódott azzal, hogy lelkészi pályára menjen-e vagy sem. Mivel nem volt egyértelmű elhívása, végül nem ezt választotta; úgy érezte, más úton tud közelebb kerülni a fiatalokhoz, a társaihoz. Mást hivatást választott – az oroszlányi vízműben dolgozott üzemvezetőként –, ugyanakkor mindig érdeklődött a teológia, Isten igéje iránt. Örömmel fogadta a lehetőséget, amikor a teológián elindították az első levelező tanfolyamot. Jelenkezett, 1979 és 1982 között elvégezte azt, „nem lelkészi egyházi munkásként” végzett. Az évfolyamon nagyszerű társaság jött össze, élvezte az alkalmakat, olyan kiváló professzoroktól tanulhatott, mint Pröhle Károly, Muntag Andor, Fabiny Tibor, élmény volt őket hallgatni. Élete szép időszaka volt, emlékezik.

Az egyházmegyében többször helyettesített. Bokodon, a szomszéd településen a sógora volt a lelkész, hosszabb időre kiesett a szolgálatból, megkérdezték tőle, elvállalná-e a helyettesítést. Korábban besegített időnként Bakonyszombathelyen, Sárbogárdon, Sárszentmiklóson, Bokodon, az ige-hirdetés és a szentségek kiszolgálása mellett esketés és temetés is várt rá, kon-

firmációi előkészítőt tartott. 2002 augusztusában először egy hónapra kérték őt, majd azt, hogy folytassa november végéig, végül hét év lett belőle, 2009-ig tartott. Élete egyik szép időszaka volt, vallja, nagyon sok ajándékot kapott általa. „Sikerült gyorsan megtalálni az emberekkel a hangot. Hálás vagyok az Úristennek, hogy egy olyan helyzetben szólított meg, amikor úgy éreztem, hogy a szolgálati lehetőségek bezáródnak körülöttem. Kiemelt egy helyzetből, belehelyezett egy másikba”. Szolgálati ideje alatt felújították a templomot, rendbe tették a parókiát, gyarapodott a gyülekezet.

Sztruhár András immár huszonnégy éve felügyelő Oroszlányban. 1991-től két cikluson át egyházmegyei felügyelőként szolgált, 1991-től 2012-ig tagja volt a zsinatnak – ahol az ügyrendi bizottság elnöke, a zsinat világi alelnöke volt –, a legutóbbi ciklust már nem vállalta.

Mint mondja, az énekkar és a tábor két fontos része életének. Alapító tagja, elnöke volt a kórusnak, részt vett az énekkar szolgálatában. Ma a kórusban énekel a felesége, hat unokája közül négy. Ő látta el a kórusral kapcsolatos háttérfeladatokat: pályázatokat írt, programokat szervezett, egy németországi fűvészenekarral is kialakult a kapcsolat. Az énekkar 2012-ben volt ötvenéves, az évfordulóra visszahívták az egykori tagokat, emlékfüzetet adtak ki.

A másik fontos dátum 2014, az ötvenéves ifjúsági tábor, amit Nagyvelegen tartottak, meghívtak mindenkit. A jubileumi évfordulón Sztruhár András szolgálatát Prónay Sándor-díjjal jutalmazták. Megtiszteltetés és meglepetés volt számára, nem számított rá, mondja. (A díjat azok a magyar és



külföldi, világi személyek kaphatják, akik kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással állnak a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett – a szerk.).

Az egyházkerületben – ahol az első ciklusban másodfelügyelő volt – kórustalálkozókat szervez. Amikor a kerület megalakult, vezetői keresték azokat a lehetőségeket, amiken keresztül az egyházkerület átéletheti az összetartozást, az együvé tartozást, a közösség élményét. Weltler Jánossal, a kerület akkori felügyelőjével együtt javasolták a kórustalálkozót, őt bízták meg annak szervezésével, amit azóta is végez.

Napjai is elfoglaltak. Gyülekezeti felügyelőként teendőit végzi, az adminisztrációt, könyvelést. A gyülekezetben kántorizál, a kóruspróbákon részt vesz hetente, ha szükség van rá, helyettesít helyben vagy a környező gyülekezetekben. Otthon, lakásukban havonta egyszer ökumenikus házi bibliaórát szerveznek, sokan örömmel járnak oda.

Balla Emőke

Kedves kisebb és nagyobb Olvasóim! „Minden fát a gyümölcséről lehet megismerni” (Lk 6,44)

Luther Mártonnak tulajdonítják a mondást: „Ha tudnám, hogy Jézus holnap visszajön, ma még elültetnék egy almát.” Különleges és elgondolkodtató ez a mondás. Miért tenne a Reformátor ilyen „hiábavaló” dolgot? Ebben a kijelentésben azonban derülátása (optimizmusa) mutatkozik meg. Azzal, amit tesz, nemcsak a mánál, de a holnapnál is tovább lát.

Miért ültet az ember fát? Azért, hogy legyenek a kertjében gyümölcsfák, sorfák az utcán, az utak mellett. Emlékfákat is ültetünk, például 500 fát a reformáció 500. évfordulója alkalmával. Régen szokás volt sokfelé a templomok felépítésének befejeztével hársfákat ültetni. Ha ilyeneket látunk, ezek többnyire egyidősek magával az Isten házával. Telepítenek erdőket is...

Sokféle haszna van a fának. Kellemessé teszi a környezetet, tisztítja a levegőt, felhasználják építkezésnél. Templomot is építettek fából. A nemeskéri evangélikus templom is ebből épült 1732-ben. A fa tüzelő volt régebben; bútór alapanyag is. Nekünk, azonban leginkább mint gyümölcsfa kedves: az alma (amiről a Luther-mondás is szól), körte, barack, cseresznye és még sokféle.

Természetesen minden fa a neki megfelelő gyümölcsöt termi. Almáról alma, cseresznyéről véletlenül sem makk! A fa a benne levő tulajdonságából hozza elő a termést. Láttam öreg, girbegurba barackfát, még odvas is volt, de roskadásig csüngtek ágain a pompás gyümölcsök.

A Bibliában is sok szó esik fákról. Az Édenkertben a „Jó és rossz tudásának” fájáról, ami szemre igen kíváncsú gyümölcsöt mutatott. Noé bárkája gófer fából készült. Ez egy ciprusféle, az akáchoz hasonló fa. Salamon király a templom építéséhez a Libanonról hozatta a cédrusfenyőket. Jézus nagycsütörtök éjszakáját az Olajfák hegyén töltötte. Az Újszövetségben többször olvashatunk fügefáról.

Jézus példaként mondta el azt a történetet, hogy egy gazda a szőlőjében fügefát ültetett. De bizony évről évre hiába keresett rajta gyümölcsöt, nem talált. Ki is adta a parancsot a vincellérnek, hogy vágja ki, mert hiába foglalja el a földet. Ő azonban sajnálta a fát, és kérte urát mondván: „különleges gondozásban” részesíti, hátha akkor teremni fog. Addig legyen türelemmel. (Lk 13,6-8-ban olvasható ez.)

Ebben a példázatban a fügefafa (=gyümölcsfa) mi vagyunk. A fa ültetője Isten. Őtől kaptuk az életünket. Mint egy termő fa, életünk is mutatja, van-e rajta jó gyümölcs. Valamilyen minden fa terem, de nem biztos, hogy az jó.

A lányomék házuk felépítése után az épület mellett kertet alakítottak ki. Ültettek körtéfát, diót, szilvát, málnát, epret meg egy őszibarackot is. Évről évre örömmel látták, hogyan nőnek, terebélyesednek és virágoznak. Az őszibarack különösen érdekes és szép volt. Rügyeiből bordó piros levélkék bújtak elő, ágai pedig csodaszép, pompás, nagy rózsaszínű virágokkal voltak teli. Valóságos „koszorúslány” volt! Az elvirágzás után megjelentek rajta az apró, zöld kis barackok. Míg azonban a körtéfán nőttek, gömbölyödtek, idővel sárgultak a körték, a szilvafán is incselkedtek a hamvaskék, édes gyümölcsök, a barackfán apró, méregzöld, szőszmösös kis gombócok maradtak a termések. Mind kesernyős, kemény, ehetetlen volt. Kiderült, hogy ez a fa a gyönyörű virágaival és bordó leveleivel csupán „díszbarack”. Nagyra nőtt, elárnyékolta a mellette lévő növényeket. Csak a külseje volt szép, jó gyümölcsöt nem tudott teremni. Ez volt a természete.

A terméketlen fügefáról szóló példázatban a vincellér, maga Jézus „különleges módon” bánik a fával, hogy teremjen. Mégpedig jó termést hozzon! Ő az, Aki meg tudja változtatni belső tulajdonságainkat. Nélküle a rossz jön elő belőlünk. A Bibliában találunk felsorolást a „rossz gyümölcsökről”. Ilyenek a harag, irigység, csúnya beszéd, önzés, hazugság, türelmetlenség, egymás ingerlése, másokról rossz mondás. Úgy-e, egyik-másik bennünk is megvan? „Jó gyümölcsöket” is sorol fel az Újszövetség: szeretet, öröm, békesség, szíveség, jóság, türelem, lemondás... De jó lenne, ha csupa ilyenekkel lenne tele életünk fája!

Ki lehetne cserélni a rosszakat jó gyümölcsökre? A magunk erejéből, saját elhatározásra bizony nem sikerül! Csak Jézus – mint a vincellér a példázatban – képes a mi rossz tulajdonságainkat kicserélni, átalakítani, újjá tenni, hogy ezután „jó gyümölcsök” legyenek láthatók az életünkben.

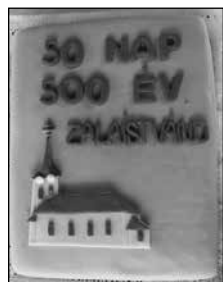
Most, a „gyümölcsös évszakban” azt kívánom, ha finom, érett almát, barackot, vagy szőlőt esztek, jusson eszetekbe: életem fáján találni-e jó gyümölcsöt?! Ha pedig elfogna a szomorúság, hogy már megint a rossz jött elő, biztatlak és bátorítalak benneteket. Jézus most is, mindegyiketek szívében végzi azt a munkát, hogy jó gyümölcsöt termő fa lehessetek! Kérjétek Őt, meghallgat és segít!

Asbóth Lászlóné



50 napig a lutheri reformáció szellemében

Augusztus 30-án Zalaistváandra érkezett a Gyülekezeti és Missziói Osztály által készített Evangélikus Képeskönyv, mintegy nyitányaként az „50 nap 500 év” programsorozatának. A sok élményt röviden próbálom összefoglalni, és ezzel egy kis betekintést adni az alábbi rövid összefoglalóval a programsorozat élményeibe.



1. Megkezdődött az 50 nap 500 év programsorozat

Zalaistvándon családi nappal kezdődött meg a lutheri reformáció 500 éves évfordulója alkalmából szervezett programsorozat. A község önkormányzatával közösen szervezett alkalom a templomban kezdődött.

Koczor György lelkész nyitó igehirdetése után Petőfi Lászlóné polgármester mondta el köszöntőjét. A gyülekezet énekkara és az óvodások műsora színesítette az együttlétet, melyen sor került az országos rajzpályázat díjkiosztására is.

A Luther rajzfilmsorozat egyik epizódjának megtekintése és közös éneklés után nyitották meg a Vikár Tibor által összeállított gyülekezettörténeti kiállítást.

A remek őszi időben az udvar adott helyet a MENYÉT zenekar koncertjének és a táncháznak.

Szokás szerint a helyiek főzték a vacsorát, akikhez a vadász-társaság is csatlakozott vaddisznópörköltjükkel.

2. Dalkörök Baráti Találkozója Pakodon

Pakodon hálaadás napjára és a Dalkörök Baráti Találkozására szólt a meghívás, melyet a lutheri reformáció indulása 500. évfordulójának szellemében rendeztünk a helyi Margaréta Kulturális Egyesülettel. A szokásos aratási hálaadó istentisztelet után a Zalaistvándi Evangélikus Énekkar Luther Márton énekeiből adott elő egy csokornyit. Ezek után a zalabéri, a pókaszepteki, a pakodi, a türjei kórus lépett a színpadra, és különböző kegyességű és eredetű egyházi népdalokat és népi kegyességű népdalokat énekelt. Közben ovisok és iskolások versekkel és gyerekjátékokkal színesítették a programot.

A zenei élményeket megszakította a zalaistvándi evangélikus gyülekezet tagjai által saját feldolgozásában bemutatott Kilenc kő című drámajáték.

A komoly pillanatok után az összes kórus együtt énekelte Praetorius Úristen, e napon téged áldunk című háromszólamú kórusművét.

3. Megtartották a zenei találkozót Zalaistvándon

Koczor György lelkész az Útmutató napi igéjével nyitotta meg a délutánt, majd a jelenlévők a zene tolmácsolásában hallgatták tovább az örömhírt. Először Dankos Attila orgonaművész és tanítványai szólaltatták meg a lélekemelő dallamokat. Ezek után Johann Attila két tuba szólódarabot adott elő, majd a harmadik művön keresztül – zseniálisan – mutatta meg hangszere különböző hangszíneit. A zalaegerszegi Pálóczi Horváth Ádám Zeneiskola két növendéke zongorázott. Záró „tételként” Kovács László, a soproni Berzsenyi Líceum iskolalelkésze és Bartokos Botond, az iskola tanulója orgonán játszottak evangélikus korálokat és a korálokhoz tartozó előjátékokat, illetve improvizációt. A művek között Asbóth Lidia Túrmezei Erzsébet: A wittenbergi oltárkép előtt című versét szavalta, majd felolvasott Luther Márton gondolataiból.

4. Gyülekezeti ünnep Zalaszentgróton

Van Bibliád? Olvasod is? Koczor György lelkész ezekkel a kérdésekkel nyitott a gyülekezeti napon a bevezető áhitatban.

Az 50 nap 500 év gyülekezeti programsorozat zalaszentgróti állomásán a Kilenc kő drámajátékot mutatták be a gyülekezet tagjai, majd Völgyessy Szomor Fanni verses-zenés előadása mélyítette el a délután mondanivalóját. Tornai András versei és az énekek egyaránt az életigenlés csodájával érintették meg a népes gyülekezetet. Az esemény szeretetvendégséggel zárult.

5. Kemenesaljai találkozó

Az egykori Kemenesaljai Egyházmegye gyülekezeteit hívtuk az 50 nap 500 év programsorozat utolsó nagyívű alkalmára Zalaistváandra.

A nyitó áhitaton Koczor György helyi lelkész a hét igéjével köszöntötte az egybegyűlteket.

A celldömölki gyülekezet fiataljai Rác Dénes lelkész reformációi szindarabját adták elő. A kemeneshögyési Élő Kő Alapítványról Pablényi Edina beszélt. Dr. Weller-Jakus Erika a SZEDIK (Szombathelyi Diakóniai Központ) most induló nevelőszülői hálózatáról adott tájékoztatást.

A zalaegerszegiek a Nőegylet (Loós Csabáné) és a Férfikör (Loós Csaba) történetét és jelenét mutatták be. Közben pedig Kiss-Kránicz Judit egy új kezdeményezésről, a pusztaszentlászlói kreatív bibliaóráról szólt.

A beszámolókat közös éneklés (gyülekezeti, ifjúsági, kánon-) és egyháztörténeti játék fűszerezte.

A házigazda gyülekezet tagjai által előadott drámajáték, a Kilenc kő – melyet harmadszor adtak elő a programsorozat alatt – újra megdöbbenően szembesített bennünket azzal a kérdéssel, hogy „Te mit tennél?” A Szentírás olvasásáért, a Krisztusért feláldoznád-e az életed?

6. Véget ért az 50 nap 500 év programsorozat

Méltóképpen, ökumenikus istentiszteletekkel zárult az 50 nap 500 év programsorozat a zalaistvándi gyülekezetben.

Október 29-én délután Zalaszentgróton gyűlték össze ünnepelni az evangélikus, római katolikus és református gyülekezet tagjai. Kovács Sándor plébános a nagy parancsolatokról szóló igeszakasz (Mt 22, 34-39) alapján hirdette az igét. Koczor György lelkész igehirdetése a reformációi ünnep igéjének alapján (1Kor 3,11) szólt.

Október 31-én Zalaistvándon az összgyülekezeti ünnepelés szintén a római katolikus testvérekkel együtt történt. Horváth Zsolt plébános Jézusról, a jó pásztorról tett bizonyosságot (Jn 10,11-16).

Koczor György igehirdetésében – Róm 1, 16-17 alapján – szólt a hit ajándékáról.

A közös úrvacsoravétel után, a gyülekezeti ház udvarán ültetett két őshonos almafa mellett elhelyezett táblával pedig az összetartozás – mindenki számára láthatóan és reméljük, termést hozóan – került megpecsételésre.

Az 50 nap 500 év véget ért, de előttünk újabb évek, évtizedek, századok vannak, melyekben Krisztusra figyelve nekünk is meg kell állnunk.

Koczor György lelkész

„Az Úr csodásan működik.”

Csaba Piroskával beszélget Spangel Péter

Kairosz Kiadó, 2016. 86 oldal



A Kairosz Kiadó „Miért Hiszek?” című sorozatában egymás után következnek neves tudósok, írók, lelkészek, orvosok tanúvallomásai arról, hogy mit jelentett életük során az Istenhit. A sorozat 110. kötete eltér a többitől: nem közéleti személyről szól, hanem magánemberről. Csaba Piroška több, mint 40 éven át működött mint általános iskolai tanár. Élete nehéz történelmi időszakot fog át: pedagógusi pályájának és családi életének eseményei minduntalan felidéznek az olvasóban – különösen az idősebb korosztály tagjaiban – olyan személyes élményeket, amelyeket mi is átélünk.

Piroška Sopronban született, édesapja a Berzsenyi Dániel Evangélikus Líceum tanára volt, nagyapja pedig nagykanizsai lelkész. 18 éves korában kezdett el tanítani, először Gyálra, majd Budapestre került: Pestszenterzsébeten és végül Angyalföldön tanított. Magyar-ének szakot végzett a pécsi főiskola levelező tagozatán. Nyugdíjazása után a budapesti Deák téri Huszár Gál könyvesbolt szeretett alkalmazottja volt sok éven át.

Élete során végig hűséges tagja volt az evangélikus egyháznak; a fasori gyülekezethez tartozott. A politikai állapotok adta nehézségekkel és több betegséggel is meg kellett küzdenie, de mind a mai napig az Istenben való hit ad erőt számára, hogy tovább menjen az úton.

2018-ban is olvassa a

Dunántúli Harangszót

Megrendeléseiket az eddigi módon küldhetik el a

gyorgy.koczor@lutheran.hu email címre,

a **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.** postacímre,

vagy a **+36 20/824-3444** telefonszámon.

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni,

melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám: **Uni Credit Bank 10918001-00000028-48030025**

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Kérésre csekket küldünk!

A közlemény rovatba kérjük beírni a megrendelő neve és címe mellé:

Adomány DH

(Egy újság egy évre szóló önköltségi ára **1.800 Ft/példány**)

A VILÁGHÍRÚ ORGONAVIRTUÓZ
VARNUS XAVER
 JÓTÉKONYSÁGI KARÁCSONYI HANGVERSENYE
 A BAROKK ORGONA MEGMENTÉSÉÉRT,
 A REFORMÁCIÓ 500. ÉVÉBEN

DECEMBER 17. (VASÁRNAP) 15 ÓRA
 BAKONYTAMÁSI
 KÖZÉPKORI EVANGÉLIKUS TEMPLOM

Fővendők:
 Szemerei János
 a nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület püspöke
 Dr. Kovács Zoltán
 területi közgazdászért felelős államtitkár

„Xaver úgy játszik Bachot, hogy az embernek megszokad a szíve a gyönyörűségtől, amikor hallja”
 Törőcsik Mari

A jegyek (3900 Ft) kaphatók a lelkész hivatalban (Bakonytamási, Széchenyi u. 3.) valamint előadás előtt egy órával a helyszínen.
 Telefon: +36 89/352-642 és +36 20/824-4372 E-mail: bakonytamasi@lutheran.hu
 Helyigazgató: Imre Szendrői

Dunántúli Harangszó

A Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület lapja

Megjelenik negyedévenként

Felelős kiadó: **Szemerei János püspök**

Főszerkesztő: **Kovács László**

Telefon: **+36 20/824-2869**

Email: **kovacs.laszlo312@upemail.hu**

Szerkesztés, terjesztés: **Koczor György**

Telefon: **+36 20/824-3444**

Korrektor: **Miklósné Jancsó Hanna**

A szerkesztőség címe: **9401 Sopron, Pf. 268**

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Megrendelhető: E-mail: **gyorgy.koczor@lutheran.hu**

Postacím: **8933 Zalaistvánd, Arany J. tér 2.**

Az újság kiadását adománnyal kérjük támogatni, melyet az alábbi számlára lehet befizetni:

Számlakezelő: **Zalaistvándi Evangélikus Egyházközség**

Számlaszám:

UniCredit Bank 10918001-00000028-48030025

Külföldről: **IBAN: HU20 1091 8001 0000 0028 4803 0025**

Készült az **Asperján Nyomdában**

Tördelés: **RENZOL Dekor Reklámstúdió, Zalaszentgrót**

A cikkek tartalmáért a szerző vállal felelősséget!

ISSN 1416-9770

A hátapon a balfi templom harangja látható.

